DECRETA ET STATVTA SYNODI PROVINCIALIS MECHLINIENSIS:

Die vigeſima ſexta menſis Iunij anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptimi, Pontificatus Smi in CHRISTO Patris ac D. N. D. PAVLI Diuina prouidentia Papæ V. anno tertio inchoatæ, & vigeſima die menſis Iulij eiuſdem anni concluſæ:

Præſidente in ea Rmo & Illmo in CHRISTO *Patre ac Domino* D. MATTHIA HOVIO *Archiepiſcopo Mechlinienſi, præſentibuſque omnibus Epiſcopis Comprouincialibus.*



2.
66
647. L
1879

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Ioannem Moretum.
M. DC. IX.

8

Digitized by Google

CONVOCATIO
CONCILII
PROVINCIALIS
MECHLINIENSIS.

MATTHIAS Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Mechlinienſis, RRmis DDnis Epiſcopis Comprouincialibus ſuis, totique Clero, & vniuerſo populo Diœceſis ac prouinciæ Mechlinienſis, Salutem in Domino.

DOCET *nos Euangelium, dormientibus hominibus, in agro Dominico ab inimico ſuperſeminari zizania: quò fit vt in Eccleſia Dei numquam hæreſes, numquam deſint ſcandala. Quapropter maximè neceſſarium eſt non dormire, ſed ſemper vigilare Paſtores Eccleſiæ, vt in ea, vel non ſuperſeminentur deprauatæ doctrinæ morúmve zizania, vel ſi ſubnaſci aliqua cœperint, tempeſtiuè opprimantur, aut*

Digitized by Google

euellantur: atque ideò etiam conſuetudinis ſemper fuit, iam inde ab Apoſtolorum temporibus, in Eccleſia Dei Synodos & Concilia cogere; per quæ Superiorum Eccleſiaſticorum communi vigilantia, cõſilio ac decreto, dictis malis occurreretur, & ſanæ doctrinæ puritas & morum integritas illibata conſeruaretur; vt ex omnium ſæculorum Hiſtoriis, & Conciliorum decretis, quæ etiamnum in omnium manibus ſunt, manifeſtiſſimè conſtat. Quapropter etiam SS^ta^ Synodus Tridentina meritò mandauit omnibus Metropolitanis, vt ſingulis trienniis conuocatis omnibus Comprouincialibus ſuis, Prouinciale Concilium celebrent; eidemq; ſacro decreto mox à dicto SS^o^ Concilio Tridentino abſoluto, anno ſcilicet ſeptuageſimo, Mechliniæ obedire voluit Illuſtriſſimus & Reuerendiſſimus D. Cardinalis Granuellanus, piæ memoriæ, primus Archiepiſcopus Mechlinienſis, quantumuis ob neceſſarias cauſas extra Prouinciam ſuam degens: ac deinde rurſum anno ſeptuageſimo quarto Louanii. Sed cùm anno ſeptuageſimo octauo ingraueſceret bellum ciuile, & mox tota hæc regio ferro flammaq; tradita videretur, ſic vt ſeptem Ciuitatum Epiſcopalium huius Prouinciæ duæ tantùm immunes manerent ab oppreſſione Hæreticorũ, ac proinde

omnia

omnia paſſim Capitula diſpergerentur, Monaſteria exterminarentur, Parochiales Eccleſiæ deuaſtarentur, itinera denique omnia latronibus infeſtarentur, totúſque Clerus proſcriberetur profligaretúrque; neceſſariò intermitti debuit ſanctum hoc opus cogendorum Conciliorum Prouincialium, cùm tamen iis alioqui maximè opus videri poſſet, ob effuſam vbique hæreſim, & morum corruptelam. Nunc autem per Dei miſericordiam, & Regis ac Principum noſtrorũ Catholicorum non minùs ſumptuoſam quàm laborioſam ſolicitudinem, nonnihil mitigata calamitatis acerbitate, re communicata cum Reuerendiſſimis Dominis Fratribus noſtris Comprouincialibus, ac cum Venerabilibus Dominis in Chriſto nobis plurimùm dilectis Decano & Capitulo Eccleſiæ noſtræ Metropolitanæ, necnon cum Vicariis noſtris, Synodi Prouincialis conuocationem exiſtimauimus non diutiùs differendam; ſed eam proxima hac æſtate, Deo opitulante, celebrandam, idq́; prout etiam Sereniſſimæ S. Celſitudini viſum eſt, in Ciuitate Mechlinienſi, Eccleſiaq́; noſtra Metropolitana. Quapropter Reuerendiſſimos in Chriſto Patres, ac Fratres, Gandenſem, Silnaducenſem, Ruremundanum, Brugenſem, Antverpienſem, & Iprenſem, ipſorúmque

Cathedralium Eccleſiarum Capitula, ac alios quoſcumque qui de iure vel conſuetudine Concilio Prouinciali intereſſe debent, ſeriò requirimus, hortamur, & monemus; & nihilominùs pro auctoritate noſtra Archiepiſcopali, eiſdem, & eorum ſingulis, in virtute ſanctæ Obedientiæ, ac ſub pœnis à iure ſtatutis, diſtrictè præcipimus & mandamus; vt per ſemetipſos, aut ſi fortè iuſto detineantur impedimento (de quo competentem fidem facere tenebuntur) ſaltem per Procuratores ſuos legitimos, ad dictam Synodum, & Concilium Prouinciale in dicta Ciuitate Mechlinienſi celebrandum die 25. Iunij, poſtridie ſcilicet S. Ioannis Baptiſtæ præſentis anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptimi, conueniant ac compareant. Ipſiq; Reuerendiſſimi Comprouinciales noſtri, quoſcumque ſuarum Diœceſium reſpectiuè Abbates, Prælatos, Capitula & Conuentus, alioſq; qui de iure vel conſuetudine intereſſe debent ad hanc Synodum, tunc quoque comparere faciant, ad nobiſcum, de modo & ratione, quibus errantes à fide ad Eccleſiæ gremium reuocari, vitia, abuſus, & ſcandala tolli, & Eccleſiaſtici officij ratio in melius reformari valeat, aliiſq; ad hanc rem pertinentibus & neceſſariis, tractandum, conſultandum & deliberandum, ac demum per nos

cum

cum præfatis Reuerendiſsimis Fratribus & Coëpiſcopis Suffraganeis noſtris; prout opportunum videbitur, Deo aſpirante, concludendum, decidendum, & ſtatuendum. Vt autem præſentes noſtræ litteræ, ad omnium, quorum intereſt, notitiam perueniant, earum exempla per Secretarium noſtrum ſubſignata, ac contraſigillo noſtro munita, valuis ſingularum Eccleſiarum Cathedralium noſtræ Prouinciæ, necnon Collegiatarum S. Petri Louanÿ & S. Gudilæ Bruxellæ, affigi volumus; ac eos, quos concernunt, ſic arctari, ac ſi ipſiſmet coràm prælectæ & inſinuatæ forent, decernimus & declaramus: cum intimatione, quòd ſiue ad dictam diem comparuerint, ſiue non, nos nihilominùs ad dictæ Synodi Prouincialis celebrationem procedemus, & procedi faciemus prout iuris fuerit & rationis, abſentium contumacia in aliquo non obſtante. Datum Mechliniæ in Palatio noſtro Archiepiſcopali, pridie Kalendas Martÿ, anno Domini milleſimo ſexcenteſimo ſeptimo.

✠ De mandato Rmi & Illmi Domini Achiepiſcopi Mechlinienſis.

Iac. van Saſſeghem Secret.

Digitized by Google

DECRETVM,

Quòd nulli praiudicium fiat ex ordine euocationis aut ſeſsionis in hac SYNODO: *Pronuntiatum à Secretario* CONCILII *die* XXVI. *Iunij anni* M. DC. VII.

HABITA cum noſtris Confratribus Epiſcopis Comprouincialibus ſuper ordine Eccleſiarum matura communicatione; de ipſorum conſilio & aſſenſu, ad euitandas quæſtiones, quę inde in principio oriri poſſent, declaramus omne id ſine prę-iudicio ordinis & honoris futurum, quidquid in præſenti Prouinciali Concilio accidet, ex Eccleſiarum euocatione, aut Deputatorum ſeſſione: quodque nemo per hoc aliquid noui iuris quoquo modo prætendere poterit in futurum. Ne tamen quęſtiones de ordine Eccleſiarum cum alicuius iniuria diſſimulare velle videamur, liberum erit omnibus, ſuo tamen loco, rationes, ſi quas habeant, proponere à Patribus examinandas.

ORATIO EXHORTATORIA,

Habita per R^{mum} & Ill^{mum} Dominum Archiepiſcopum Mechlinienſem ad vniuerſum Clerum in Concilio Prouinciali iam congregatum.

REVERENDISSIMI PATRES,
REVERENDI AC VENERABILES DOMINI:

GRATIAS Diuinæ Bonitati ago, quæ in
dira huius belli tempeſtate animos
veſtros permouit, voſque in itinere
ſic conſeruauit, vt ad hunc ſacrum
cœtum ſalui conueniretis: vbi iam mihi incum-
bit, vobis aperire cauſas huius conuocati Conci-
lij, & eius celebrandi modum aliquem propo-
nere. Quod quidem non videor commodiùs fa-
cturus, quàm ob oculos ponẽdo exhortationem
pientiſſimi & zeloſiſſimi Principis Nehemiæ, cu-
ius hæc ſunt verba: *Vos noſtis afflictionem, in qua* 2.Eſd.2
*ſumus, quia Ieruſalem deſerta eſt, & portæ eius con-
ſumptæ ſunt igni. Venite, & ædificemus muros Ie-
ruſalem, & non ſimus vltrà opprobrium.* Qua qui-
dem exhortatione vir ſanctus ac prudens allo-
quitur contribules ſuos de tribu Iuda & Benia-
min, iam ex Perſica captiuitate reduces: qui cum
ipſo in afflictione erant, eò quòd templum inue-
nirent conflagratum, ac nata in eo virgulta & ar-
buſta; Sacerdotes Leuitaſque profligatos, clauſa Eſth.13
iam ora canentium Dominum, defeciſſe ſacri-

ficia officiaque diuina, neglectas planè contem-
Pſ.105. ptaſque ſanctæ legis cærimonias, muros Ieruſa-
lem deuaſtatos, populum commixtum fuiſſe inter gentes, & didiciſſe opera eorum; bonam denique Iſraëlitarum partem adhuc inter athoos detineri captiuam; ac præter hæc omnia, ſe vndique Dei ſuiſque hoſtibus circumcingi: idque (quod plurimùm eos angebat) propter ipſorum
Thre.1. peccata, dicente Ieremia Propheta: *Peccatum peccauit Ieruſalem, & ideò inſtabilis facta eſt.*
Dan.9. Quod etiam flebiliter Deo cõfitebantur Daniel,
1.Eſd.9. 2.Eſd.1. Eſdras, & Nehemias. Sed hæc illorum afflictio fuit. nunc noſtram inſpiciamus, neque ei abſimilem reperiemus. Quot enim nunc templa exuſta? Quot monaſteria paſſim vaſtata? Quot altaria euerſa, quot polluta videmus? atque vtinam non multò plura viua Dei templa præteriti temporis tempeſtate, non tantùm in Hollandia, Zelandia, Geldria, Friſia, ac Tranſiſulana, verùm & in multis Brabantiæ locis, diabolo ceſſiſſent! Quot infauſtis hiſce temporibus abuſus, quot ſcandala ſubnata ſunt? Dei miniſtrorum numerus quomodo imminutus eſt, vt, cùm in ſingulis pænè parochiis plures eſſe ſoleant, qui laudes Deo perſonarent, cultum diuinum ac ſacrificia ad Deum populo placandum concelebrarent, necnon verbo Dei ſanctiſſimiſque Sacramentis populum paſcerent, nunc in oppidis quidẽ pauci ſint, in pagorum multis Eccleſiis nulli: & inter eos ipſos, quos populi neceſſitatibus diuina clementia reliquit, eheu! quàm multi adhuc neceſſariis vitæ deſtituti? Quàm multi deniq; morum

corre-

correctione indigent? Scholę grammaticales pleræque omnes defecêre; Catechiſticæ paucæ ſunt; pauca Seminaria Sacerdotum, eaque ipſa parum dotata. Et quod omnium maximè deplorandum eſt; quàm multis in locis officium diuinũ Deum populo irritat magis quàm conciliat, ob id celebrantium nauſeam ac præcipitantiam, ob paramentorum ſordes & contemptibilem vilitatem, atque ob veterum ſanctarum auguſtarumq; cærimoniarum neglectum & contemptum? Quantum in multorum animis, ex conuerſatione cum hæreticis hîc multis annis paſſim dominantibus, praui fermenti hæſit, imò & hæret etiamnum? Quot in populi manibus pernicioſi relicti ſunt libri, ceu quædam gentium idola? Et vt mala cuncta breuiter receſeam; quantus denique numerus fratrum, conſanguineorum, & amicorum noſtrorum adhuc ſub diro illorum iugo in vicinis Prouinciis detinetur, cum grauiſſimo periculo animarum ſuarum? Quæ quidem omnia in vindictam peccatorum noſtrorum indubiè patimur, dum gratiam Dei in vacuum accepimus; 2. Cor. 6 dum arida ligna manſimus, non reddentes fructum Domino vineæ, neque charitatem veritatis habuimus; dum anima noſtra nauſeauit ſuper manna noſtro, nimirum, Verbo Dei & ſacroſanctis Sacramentis, quaſi cibo leuiſſimo; & Domus orationis, cultuſque diuini, neglecta, ſordibus horruit, & non niſi ſolis labiis in ea Deus honorari viſus eſt. Sanè, his & infinitis aliis Eccleſiæ Belgicæ malis qui non affligitur, qui non vritur, ob hæc qui non gemit, aut piè

Luc. 23. Mat. 21. 2. Theſ. ſal. 2. Nu. 21.

necnon etiam hæretici, vt catuli leonum rugientes, vt rapiant eſcam ſibi, animas à Deo deſertas. Sed dum nunc videtur oriri ſol induciarum, & ſperatæ pacis, & in cubilibus collocantur hi catuli, iuſſi nimirum intra ſua præſidia ſe continere, exibit homo ad opus ſuum: tempus ſcilicet eſt, vt pio nunc operi accingamur, nunc bona conſilia ineamus ad mundanda Sancta, & renouanda; ne diutiùs quieſcentibus nobis exprobret per Prophetam ſuum Zachariam Deus: *O Paſtor & idolum derelinquens gregem.* ſi ſcilicet cùm oculos, vt idolum, habeamus, nec tamen oſtendamus nos videre abuſus & ſcãdala per nos corrigenda: pedes, vt idolum, ſed perambulare gregem Dominicum non lubeat; nec clamemus in gutture noſtro, quantumuis lupum graſſari intelligamus: nares quidem habeamus, nec tamen ſubodoremur quò hæc mala tendãt omnia, quid nobis, quid ouibus noſtris ſint allatura. Conſilio igitur Nehemiæ acquieſcamus, & quid porrò dicat audiamus: *Venite, & ædificemus*, inquit, *muros Jeruſalem*. Qua quidem exhortationis voce (*Venite*) nullam profectionem corporalem requirebat; iam exiſtentibus in Iudæa hæc loquens; ſed animorum coniunctionem in opus, quod præ manibus erat, quam & obedienter mox præſtabant, dicente Scriptura: quòd congregata ſint in opus quadraginta duo millia virorum, quaſi vir vnus; id eſt, omnes in eumdem ſcopum collimantes, omnes idipſum concorditer agentes. Quod & nobis omnibus ad hanc congregationem conuenientibus ſummopere obſeruandum

1. Machab. 4.

Zachar. 11.

1. Eſd. 3.

ocit,

erit, vt ſimus, quaſi vir vnus, & nihil æquè caueamus, atque contentionis ſtudium; quo(quod abſit) oboriente, nihilo ampliùs fecerimus, quàm
Gen. 11. qui turrim Babylonicam moliebantur iam diuiſis inter ſe linguis. Rogo itaque vos omnes obe-
1. Cor. 1 dire Apoſtolo dicenti: *Obſecro autem vos fratres per nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti, vt idipſum dicatis omnes, & non ſint in vobis ſchiſmata*. Proponere quidem, & ſuggerere cuique licebit quod ad rem pertinere putauerit; ſed vt hoc non niſi ſuo loco & ordine fiat, nec importuna ſuggeſtione quiſquam perturbet, ſignificabûtur omnibus capita ſeu tituli agendorum, & eorum ordo, quo ſuo loco & tempori quiſque ſuum conceptum reſeruet. Interim verò ſapere apud ſemetipſum, aut, quod hinc naſci ſolet, pro ſentẽtia ſua, quam Christiana humilitas aliorum iudicio ſubiicere mandat, decertare aut contendere nemo præſu-
1. Cor. 11. mat, memor dicti Apoſtolici: *Si quis autem videtur contentioſus eſſe, nos talem conſuetudinem non habemus neque Eccleſia Dei*. Et altè quiſque recogitet admonitionem Iacobi Apoſtoli, qui cùm
Iac. 3. initio capitis tertij Epiſtolæ ſuæ dixiſſet; *Nolite plures magiſtri fieri, fratres mei, ſcientes quia maius iudicium ſumitis*; addit in fine: *Quòd ſi zelum amarum habetis, & contentiones ſint in cordibus veſtris, non eſt iſta ſapientia de ſurſum deſcendens à Patre luminum, ſed terrena, animalis, diabolica*. Et porrò indicans, quando quis exiſtimare poſſit ſe verè ſapere, ſubnectit: *Quæ autem de ſurſum eſt ſapientia, primùm quidem pudica eſt, deinde pacifica, modeſta, ſuadibilis, bonis conſentiens*. O verè aurea

aurea verba! quæ vel ſola meritò ſufficiant ad hæreſes omnes extinguendas, ad pertinaces omnes confundendos, ad diſcordes omnes conciliandos. Quare qui pudicam non habet ſapientiam,id eſt,non verecundè ſententiam ſuam profert; qui modeſtam ſapientiam non habet,id eſt, non humiliter de ſuo iudicio ſentit; qui bonorum ſuaſionibus acquieſcere reſpuit, ideoq; ſuadibilis non eſt; qui non veretur à bonis diſſentire, liquidò cognoſcat non eſſe ſapientiam ſuam de cælo à Patre luminum, vt pro eius defenſione contendere debeat. Et magnopere prætereà nobis conſiderandum eſt, quod de naſcente Eccleſia refert beatus Euangeliſta Lucas, nimirum fidelibus fuiſſe omnibus cor vnum,& animam vnam: quorum hîc, ſi vmquam aliàs, fidos imitatores nos eſſe conuenit. Vnde & ſe quiſque ſuſpectum habere debet, ne ſui ſenſus amantior impios Sanaballath & Tobiam plùs referat deſtruentes, quàm pios Nehemiam & Eſdram ædificantes. nam, vt ait Sapiens, *vnus ædificans, & vnus destruens, quid prodeſt illis, niſi labor?* Sed pergamus, & quid porrò Nehemias moneat, videamus. Poſtquam enim is per verbum (*Venite*) animorum vnionem indixerat, non minùs quid nobis nunc, quàm quid illis tunc agendum erat, conſequenter deinde expreſſit: *Ædificemus*, inquit, *muros Ieruſalem.* Ad id,nempe,quadraginta duo millia virorum conuenerant,huic operi, quaſi vir vnus,incumbebant. Illud ipſum & nobis nunc cordi ſit, huic ſedulò intendamus, ad quod tanto numero conuenimus: nam hæc eſt ratio,

Act.4.

2.Eſd.4.

Eccli.34

ratio, hic vnicus ſcopus huius conuocati Concilij, vt, videlicet, vnanimi ſtudio, & vt ſapientes
1.Cor.3 Architecti Eccleſiæ collapſa reſtauremus, angulari lapidi piè ſuperædificantes. At videat vnuſ-
Ibidem. quiſque, inquit Apoſtolus, quomodo ſuperædificet: nam fabros ſpirituales eſſe Sacerdotes & Eccleſiæ Paſtores teſtatur Deus, loquens Ieremiæ Prophetæ, qui erat de Sacerdotibus Anatoth:
Ierem.1. *Ecce conſtitui te hodiè ſuper gentes & regna, vt euellas & deſtruas, ædifices & plantes.* Euellamus igitur, quæ in agro Dominico deprehenderimus ſuccreuiſſe zizania, quæq; in atriis Domini ſubnata virgulta: deſtruamus malè fabricata per præteritorum temporũ nimiam licentiam: plantemus è diuerſo ſalutarium legum ſanctarumq; conſtitutionum ſurculos, vnde piorum operum & vitæ veræ Eccleſiaſticæ fructus proueniant: & dum ſinguli non poſſumus omnia, Nehemiæ ſapientiam ſequamur; vt, quemadmodum ille plurimos in fabricam ſuam conquirebat operarios, ita & nos hîc ſoliciti ſimus de creandis Paſtoribus, præcipuam curam in hoc Concilio gerentes circa erectionem & dotationem Seminariorum: (quod & præ ceteris voluit nobis eſſe cordi S. Concilium Tridentinum) vt in iiſdem multi
Mat.9. adaptentur Paſtoratui; quia meſſis vbique multa, ſed operarij, eheu! nimis pauci. Deinde vbi Paſtores aſſumpſerimus, & hoc nobis seriò curandum venit, ne ij ipſi fraudentur cibo ſuo, aut eorum neceſſitatibus quid deſit in hac tanta an-
1.Tim.5. nonæ caritate: qui enim benè præſunt Preſbyteri, duplici honore digni haberi debent, ne tædio
per

per inediam ſuperati, ſtationem ſuam deſerant. Sed & aliud factum nobis in Nehemia imitandum occurrit: quòd videlicet, ſicut is, diſtributis oneribus, certas murorum rupturas certis familiis ſarciendas deſtinabat, donec omnes in vnum conſolidarētur; ita & diuerſis hîc diuerſa incumbent munera, vt nimirum alij proponant, alij reſoluant & decernant: alij Secretarij ſint, alij negotiorum Promotores: hi quę ad Theologiam, alij quæ ad Ius pertinent, ſubminiſtrent: ſicque gratiam quiſque ſibi datam in alterutrum (vt loquitur Apoſtolus) adminiſtrabit. Omnia verò noſtra in charitate fiant, & vnus tam pij operis conſummandi ſcopus nos connectat, & quaſi virum vnum efficiat. *Ædificemus & plantemus* à nobis ipſis inchoando; ſuum videlicet quiſque, ac domeſticorum ſuorum hortum, primùm zizaniis expurget, & inde veteris hominis rudera remoueat: atque vt ipſimet imprimis tamquam lapides viui Chriſto ſuperædificemur, ſeriò ſinguli noſtrûm per veram pœnitentiam, ieiunia, eleemoſynas, deuotas preces, piaque ac frequentia ſacrificia, ad Deum recurramus; enixè rogantes, vt nos Spiritu ſuo dirigat, & recta ſapere concedat, ſuggeratque ſeruis ſuis, quæ ad renouationem Eccleſiaſticæ diſciplinæ, quæque ad bonam ac ſalutarem populi ſui directionem neceſſaria nouit: ſicque benignè faciat in bona voluntate ſua Sioni, vt per pia ſanaque conſilia, ac decreta noſtra, ædificentur muri Ieruſalem; atque ita noſtras, omniumque nobis ſubditorum, iuxta dictum Apoſtoli Petri, caſtificet animas in obe-

[Margin notes: 2.Eſd.3. — 1.Pet.4. — 1.Cor.16. — 1.Pet.2. — Pſal.50. — 1.Pet.1.]

dientia charitatis : id eſt, omnium mentes ita purificet, omniumq́; oculum ac intẽtionem tam ſimplicem faciat, vt ex imis præcordiis quiſque ſe oſtẽdat diligere decorem domus Dei, promptè obediendo in hac ſacra Cõgregatione decernendis; nam ſine vera perfectaque obedientia, nullus Concilij fructus. Nemo igitur cõtra id quod verum, iuſtum, & ſanctum eſt, quod Canonibus veteribus, quod denique nouo iuri ſacroſancti Concilij Tridentini conforme, ſui Capituli, ſui Monaſterij, ſuæ Eccleſiæ conſuetudines alleget: ſed euelli obedienter patiatur, quod per inolitam conſuetudinem malè ſuccreuit, vt meliori plantæ locus fiat: nemo hîc ius acquiſitum contra ius in ſacris Canonibus aut ſancto Concilio Tri-
Ioſ. 22. dentino ſancitum alleget: nemo altare contra altare erigat: nemo priuilegia contra intentionem dantis extendat, aut abrogata obtendat: nemo denique ſe à Dei lege, aut Apoſtolicæ Sedis delegatis, exemptum putet. Hortor autem vos pau-
Heb. 13 cis, cum Apoſtolo dicente: *Obedite Præpoſitis veſtris, & ſubiacete eis; ipſi enim peruigilant tamquam rationẽ reddituri pro animabus veſtris.* Seriò conſideret quiſque, nullum agrum, nullum hortum tam benè excultum, qui non ſubinde indigeat expurgatione & raſtro: nullam quoque tam exactè ædificatam domum, quæ non aliquando reſtaurationem requirat. Quocircà & mira prouidentia Spiritus ſanctus Eccleſiam ſuam regens, per ſacrum Concilium Tridentinum mandauit, in omni Prouincia Concilium ſingulis trienniis, in omni Diœceſi ſingulis annis cogendum. quod totum

Digitized by Google

totum indubiè fruſtraneum & illuſorium erit, niſi adſit, vt antè diximus, vera obedientia: quæ vbi deeſſe ſolet, & Conciliorum celebratio, & ipſa quoque religio tandem perire ſolet. Quamobrem & ſic comminatur Deus per Prophetam Oſeë: *Verumtamen vnuſquiſque non iudicet, & non arguatur vir; populus enim tuus ſicut ij qui contradicunt Sacerdoti. Et corrues hodie, & corruet etiam Propheta*, id eſt, prophetia, *tecum.* O terribiles Dei minas! O peccatum grande & exoſum. nimis Diuinæ Maieſtati contradictio! O infelicem, ô miſeram, inquam, regionem illam, vbi in tantum inualuit ſpiritus cõtradictionis erga Paſtores Eccleſiæ, vt, dum nullus ſequitur fructus, Deus ipſe ſuadeat non iudicari, id eſt, puniri; non inquam, redargui virum, quòd contradici ſoleat Sacerdoti, aliis ſemper atque aliis repertis contradictionis ac inobedientiæ coloribus. Audiant ergo tales, & hanc Prophetæ ſententiam ſeriò ruminent: *Et corrues hodie*, id eſt, breui. Cùm enim per hunc ſpiritum contradictionis & inobedientiæ effuſa fuerit contemptio ſuper Principes, illorum nimirum ſucceſſores, de quibus dicitur; *Conſtitues eos Principes ſuper omnem terram*; errare huiuſmodi facit Deus in inuio viæ latæ, cuius nouiſſima ducunt ad mortem, & non in via arcta & recta. Sed quid multa? Ad Eſdram & Nehemiam denuò recurramus; eorum prudentiam & animi fortitudinem conſideremus, aſſequamur, imitemur. Illi enim, vt multos patiebantur operi ſuo obgannientes ac contranitentes, multos item apud Regem Perſarũ calumniantes, quales erant

Oſee 4.

Pſalmo 106.

Pſal. 44.

1.Eſd.4. Beſellam & Tabeel, qui odio, quo in piam hanc fabricam æſtuabant, prætexebant gratam memoriam ſalis quod in palatio regio comederant, atque animum impatientem læſionis Regis, ſeu iuriſdictionis illius: illi, inquam, diuinæ protectioni difficultatẽ omnem feruẽtibus precibus committentes, necnon zelo ſuo fortiter inſiſtẽtes, vna
2.Eſd.4. manu trullã ad operis prouectionem, altera gladium ad hoſtium auerſionem geſtabant; vnde & Dei manum bonam ſuper ſe ſentiebãt, atq; opus ſuum feliciter conſummabãt. Nos quoque iuxta egregium hoc Nehemiæ & Eſdræ factum, in hac ſpirituali ædificatione ſemper quidem prudenter, ſed & non minùs fortiter elaboremus; nec extimeſcamus tam in decernendis ac ſtatuendis, quàm etiam in exequendis bonis conſtitutionibus, vel domeſticorum vel exterorum quorumcumque ſiniſtras machinationes; confidentes benigniſſimum Deum indubiè cauſam ſuam iudicaturum, ac fideles miniſtros ſuos directurum & protecturum: vt hac ratione cum Nehemia rectè ſententiam concludamus: *Non ſimus vltrà opprobrium*. Antè enim ſtupendæ pulchritudinis & toto orbe celebratum fuerat templum: ciuitas item Regia, & circũuicinis omnibus imperitans, Ieruſalem; vnde & dominam gentium, & prin-
Thr.1. cipem prouinciarum eam nominat S. Ieremias, quam nemo non ſuſpiciebat, reuerebatur. Sed ecce, hæc flammis & depopulationi tradita, nunc deriſioni, ſannis atque opprobriis hoſtium exponebatur, dicentium: Hæccine eſt vrbs perfecti
Thr.2. decoris, & gaudium vniuerſæ terræ? Iudæi quoque

que ipſi (natio tam grandis & inclyta, vt haberet
Deum appropinquantem ſibi, quamque cælum Deut.4.
ſuo manna paſcebat, ac mare Rubrũ,& ipſe Ior- Exo.16.
danis extimeſcere videbatur, quæq; poſtmodum Exo.14.
tanto fuit hominibus terrori, vt tria tantummo- Pſ.119.
dò millia Iudæorum, centum millia hominum 1. Ma-
in Antiochia trucidarint) in tantum à gentibus chab.11.
nunc contemnebantur & opprimebantur, atque
adeò ipſis exoſi facti erãt, vt & impunè eos occi-
dere liceret,& mortui, Regis iuſſu,ſepultura pri-
uarentur, vt ex Tobiæ hiſtoria patet. Quo tamen Tob.1.
nihil Iudæis accidere potuit grauius, quàm quòd
hoc ipſum opprobrium in Deum redundare vi-
deretur, tamquam ſaluare nequiuiſſet populum 4.Reg.
ſuum: dum eiuſdem Dei impotentiæ hoſtes aſ- 19.
ſcriberent, quod alioqui peccatis ipſius populi
imputandum erat; quodque hoc pacto nomen
Dei blaſphemaretur in gentibus. Quemadmo-
dum ergo ruina templi, deuaſtatio ciuitatis Ie-
ruſalem, ac ipſius populi immanis depreſſio, ma-
gno opprobrio fuêre Iudæis: ita & nunc nõ mi-
nùs nobis irriſioni ſunt, templorum ac monaſte-
riorum euerſio, Eccleſiarum depauperatio, Sa-
cerdotij quidam contemptus, atque hinc Preſby-
terorum exiguus numerus: hoſtium denique im-
perium in tot Catholicas Ciuitates. ob quæ &
alia nihil pænè ſonant hæreticæ conciones, quàm
improperia, & deſpectum Catholicæ Eccleſiæ &
Religionis; in ſummam profectò veræ fidei no-
ſtræ iniuriam, ac proinde etiam ipſius Dei bla-
ſphemiam: & præſertim dum temerè in publicis
litteris, non ita pridem à nobis lectis, aduerſarij

noſtri iactare audent; quòd Deus per eorum proſperitatem, & noſtram aduerſitatem, teſtetur veritatem religionis ipſorum: quam tamen non niſi perfidiam eſſe certò cognoſcimus. O ſuperbiam execrandam! ô dira improperia! Hæccine diutiùs toleremus? Elaboremus, Patres, elaboremus, inquam, vt hanc aduerſariis occaſionem euomendorum opprobriorum, quæ non tam ex fortitudine eorum, quàm ex merito peccatorum noſtrorum, exque neglectu animarum officiique noſtri, atque ex quadam diuini cultus nauſea, ipſis naſcitur, penitus tollamus: totis viribus id, ad quod hoc Concilium coactum eſt, exequamur: euellamus zizania, ſcandala & abuſus vitemus, corrigamus; malè fabricata deſtruamus; muros Ieruſalem ædificemus; templa viua extruamus; ſurculos piæ iuuẽtutis plantemus; hortos denique noſtros nouellis virtutum plantis, per ſeriam vitæ emendationem, morum correctionem, ac Eccleſiæ diuiniq́ue cultus reſtaurationem, ſeriò exornemus: ac tum demum certò confidamus, veluti ſublata cauſa, etiam tollendum effectum, opprobrium videlicet ipſum; ſimulq́ue futurum, vt Eccleſiæ Dei, eiuſq́ue miniſtris ac filiis, priſcus ſuus honor, iuriſdictio, & dignitas redeat: quodq́ue conſequenter, qui Eccleſiam velut nauem rimoſam, domúmve ruinoſam antè fugiebant, deſerebant, & deſtruebant; nunc ad eam debitè expurgatam, ac bonis legibus reſtauratam, reuertentur, eamdemq́ue nobiſcum denuò viſitabunt, ædificabunt, exornabunt.

Index

Index Titulorum totius Concilij.

TITVLVS I.
De profeſſione fidei, ac de his quæ ad eiuſdem fidei integritatem conſeruandam pertinent.
TIT. II.
De Sacramentis in genere.
TIT. III.
De Sacramento Baptiſmi.
TIT. IIII.
De Sacramento Confirmationis.
TIT. V.
De Sacramento Pœnitentiæ.
TIT. VI.
De Indulgentiis.
TIT. VII.
De ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento.
TIT. VIII.
De Sacramento Extremæ Vnctionis.
TIT. IX.
De Sacramento Ordinis.
TIT. X.
De Sponſalibus & Sacramento Matrimonij.
TIT. XI.
De Doctrina & prædicatione verbi Dei.
TIT. XII.
De Officio diuino & Carimoniis.
TIT. XIII.
De Feſtis & Ieiuniis.
TIT. XIV.
De Imaginibus & Sanctorum Reliquiis.

TIT. XV.
De Superſtitione.
TIT. XVI.
De Epiſcopis, & eorum officio, ac Sede vacante.
TIT. XVII.
De Archipresbyteris, Paſtoribus, & Cuſtodibus, eorumque officiis.
TIT. XVIII.
De vita & honeſtate Clericorum, *eorumque correctione.*
TIT. XIX.
De Beneficiis & Officiis Eccleſiaſticis, ac Beneficiatorum reſidentia.
TIT. XX.
De Scholis.
TIT. XXI.
De Seminariis.
TIT. XXII.
De elocatione & conſeruatione bonorum Eccleſiaſticorum.
TIT. XXIII.
De Reparatione Eccleſiarum.
TIT. XXIV.
De Regularibus & Monialibus.
TIT. XXV.
De Foro, Iuriſdictione, & Immunitate *Eccleſiaſticis.*
TIT. XXVI.
De Synodo Prouinciali & Diœceſana.

DE-

DECRETA ET STATVTA SYNODI PROVINCIALIS MECHLINIENSIS.

TITVLVS PRIMVS.

De profeßione fidei, ac his quæ ad eiuſdem fidei integritatem conſeruandam pertinent.

CAPVT PRIMVM.

CVM à fide,tamquam à fundamento, pendeat vita ſpiritualis,& religio noſtra ; ab ea exordiũ ſumendo ſacra Prouincialis Synodus Mechlinienſis legitimè congregata ſtatuit, & decernit, vt omnes Profeſſores, Concionatores, Confeſſarij, ac etiam quicũque in hæreſim lapſi ad Eccleſiæ gremium redeunt, ſinguli,præter abiurationem & alia ad quæ tenentur, coram Ordinario ſuo, eiúſve Vicario generali , aut alio ab altero eorum ad id deputando, faciant profeſſionem fidei

iuxta bullam Pij I V. & in Romanæ Eccle-ſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant ac iurent.

CAPVT II.

MVLTO magis ſaluberrimum decretum Concilij Tridentini, de ſimili fidei profeſſione, in manibus Ordinarij eiúſve Vicarij generalis facienda ab omnibus & ſingulis, qui de Canonicatibus, & dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus & quibuſcumq; beneficiis curam animarum habentibus prouiſi ſunt, ſi alicubi fortè obſeruari deſierit, in vſum reuocetur; cùm declaret idem Concilium, quòd alioqui prædicti omnes non faciant fructus ſuos, nec illis poſſeſſio ſuffragetur.

CAPVT III.

LVDIMAGISTRI emittant fidei profeſſionem iuxta formulam à f. rec. memor. Pio IV. præſcriptam. Typographi verò, Bibliopolæ, ac Librarij faciant fidei profeſſionem iuxta formulam hîc ſubiúctam; ſic tamen vt vbi excepturus iuramentum fortè habebit aliquam rationem de profeſſuri fide dubitãdi, eum præmoneat & examinet circa aliquos articulos hoc tempore maximè cõtrouerſos. Ludimagiſtri ac Ludimagiſtræ, & quicumque eorum Hypodida-

didaſcali ſeu cooperatores ſunt, in iis locis vbi eſt Scholaſticus, coram eo, alibi coram Archipresbytero hanc fidei profeſſionem facient: Typographi verò, Bibliopolæ, ac Librarij in manibus Ordinarij, aut ab eo ad id deputandi. Et inſuper hi iuramentum præſtabunt de non inuehendis, nec diſtrahendis, vel etiam compingendis libris prohibitis: illi quoque etiam oblata fidei profeſſione, non aliter tamen ad aperiendam ſcholam admittentur, quàm ſi Scholaſtico, vel vbi is non eſt, Archipresbytero ſuo de eorum fidei integritate, morumque probitate, per fide digna teſtimonia ſufficienter conſtiterit.

CAPVT IV.

EGo N. *omnia & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, & quæ à ſacris Canonibus, & generalibus Conciliis, ac præcipuè à ſacroſancta Tridentino Synodo tradita, definita, & declarata fuerunt, indubitanter recipio atq; profiteor; necnon Romano Pontifici, ſumma in terris Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo ac iuro; ſimulq; hæreſes omnes, ab Eccleſia damnatas & reiectas, ego pariter damno & reiicio. Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.*

CA-

Digitized by Google

CAPVT V.

NEMO præter Typographos, Bibliopolas, & Librarios iuratos, vllos libros excudere, aut venales exponere præſumat. Ipſis etiam Typographis, Bipliopolis, ac Librariis non liceat vel alios libros imprimere, quàm qui ab Ordinario vel aliquo approbato Cenſore examinati & approbati fuerint; vel alios venales exponere, aut ſecretò diſtribuere, quàm quorum catalogus ab Ordinario vel approbato aliquo Cenſore ſit viſus & approbatus, ſub pœnis pro qualitate & circumſtantiis facti infligendis.

CAPVT VI.

LIBRI etiam domorum mortuariarum non diſtrahantur, niſi ab approbato aliquo Cenſore, vel alio ad id ab Ordinario deputato, viſitati & vendi permiſſi fuerint. Et viſitatio iſta gratis fiat.

CAPVT VII.

MONEANT diligẽter Parochi, ſibi ſubditos, libros hæreticos, vel ex profeſſo lubricos, nullo modo legere vel habere licere; eiſque prohibitiones quæ habentur in Indicibus librorum prohibitorum, Sedis Apoſtolicæ auctoritate poſt Concilium editas, crebrò inſinuent.

CA-

CAPVT VIII.

STVDEANT etiam noſſe vultum pecoris ſui, & ſi quem inter ſubditos ſuos peregrinis doctrinis abductú, falſáve dogmata ſpargentem aduerterint, eum Ordinario, vel eius Vicario generali, aut Officiali mox denuntient; nec non & illos, quos Eccleſiam, diuina Officia, & Sacramenta debitis temporibus non frequentare, vel aliter de hæreſi ſuſpectos eſſe deprehenderint, niſi moniti ſtatim ſe purgent aut emendent.

CAPVT IX.

LVDI theatrales nó aliter deinceps permittantur, quàm ſi ab Ordinario, vel eo quem ipſe ad id deputauerit, permittendi videantur. Idemque ſit de actionibus Mimorum & Hiſtrionum, qui vulgò **Camer-ſpeelders** vocantur; ac de cantilenis, rythmis, & quibuſuis ſcripturis, quæ paſſim ab ignotis & exteris hominibus venales circumferuntur, aut etiam publicè decantantur. Et vt hæc omnia exactiùs obſeruentur, decernit Synodus ſupplicandum Ser^mis^ Principibus, vt in eo auctoritatem ſuam interponant.

TITV-

Digitized by Google

TITVLVS SECVNDVS.

De Sacramentis in genere.

CAPVT I.

IN adminiſtrandis Sacramentis, Paſtorale ſuæ Eccleſię Cathedralis omnes ſequãtur;& eo deficiente, Eccleſiæ Metropolitanæ,nihil temerè addẽdo, demendo, vel immutãdo.

CAPVT II.

ADMINISTRATVRI Sacramenta Baptiſmi,Sacræ Euchariſtiæ,Extremæ Vnctionis, & Matrimonij, necnon concionaturi, ſtola & ſuperpelliceo vel alba ſint induti Sacerdotes quoque ſæculares, non niſi ſuperpelliceo induti, in locis ſacris ſæcularium cõfeſſiones accipiant.Paſtores verò,& Vicepaſtores, etiam ſtolam ſuperaddant.

CAPVT III.

IN adminiſtratione quorumcumque Sacramẽtorum, vis & efficacia eorum, pro captu ſumentium ac præſentium, ſæpè à Paſtoribus explicentur; omneſq; preces Sacramentales, maximè verò ipſæ formæ Sacramentorum,tractim, diſtinctè,& attentè cum debita reuerentia pronuntientur.

CA-

CAPVT IV.

ET ne, dum quis aliis eſt miniſter ad ſalutem, damnationem ſibi acquirat, caueat quiſque diligentiſſimè, vt qua decet mũditie & puritate Sacramẽta adminiſtret.

CAPVT V.

PASTORES ad adminiſtrãda Sacramenta vocati, officio ſuo fungi non tardent, grauiter alioqui puniendi; grauiſſimè verò, ſi quem ipſorum negligẽtia, ſine Baptiſmo, Confeſſione, Sacro viatico, aut Extrema Vnctione, ex hac vita migrare contigerit.

CAPVT VI.

NON modò Archipresbyteri ſingulis annis ab Ordinario ſuo, vel Sede vacante à Vicario generali, ſacrum Chriſma & ſacra Olea tempeſtiuè petant, & per Sacerdotem, Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum, in mundis & honeſtis vaſculis (ſcilicet ſtanneis aut argenteis, nullo modo verò cupreis, teſtaceis, aut vitreis) ad locum reſidentiæ ſuæ ferri curent: ſed Paſtores etiam ſinguli quotannis ab Archipresbytero ſuo, vel ex ea Eccleſia vnde conſueuerunt, per ſe, aut alium Sacerdotem, non autem illo inferiorem, in ſimilibus vaſculis ſacrum Chriſma ſanctaque Olea ferre non omittant; iiſque receptis, veteribus non

vtan-

vtantur: ſed quidquid ex illis ſuperfuerit, ſi liquidum, lampadi, quæ lucet ante Venerabile Sacramentum, infundatur; ſin autem bombyci vel goſſipio immixtum fuerit, ſuper piſcinam comburatur.

TITVLVS TERTIVS.

De Sacramento Baptiſmi.

CAPVT I.

PASTORES ſacrum fontem ſub operculo & ſera diligenter ſeruent; ſacrum quoque Chriſma & oleum, ſub ſera & loco honeſto. & Sabbato ſancto, ac in Vigilia Pentecoſtes aquas Baptiſmales conſecraturi, ipſum fontem anteà per ſe, vel ſaltem aliquem in ſacro ordine conſtitutum, mundent.

CAPVT II.

QVILIBET Parochus librum habeat, in quo ſingulorum baptizatorũ, necnon parentum, & patrinorum ac matrinarum nomina & cognomina, diemque Baptiſmi diligenter deſcribat, eumdemque quotannis in viſitatione Archipreſbytero exhibeat; nec vmquam plures, quàm vnum Suſce-

Suſceptorem, vel vnam Suſceptricem, vel ad ſummum vnum & vnam admittat. Et ſi qui alij ad tangendum infantem inſtar Patrinorum ſe ingerant, declaretur apertè ante Baptiſmum, nec eos nec alios, præter deſcriptos, ſeu deſignatos, vllam cognationem ſpiritualem contrahere.

CAPVT III.

CVRENT quantum fieri poteſt Parochi, ne Gentilium aut alia prophana nomina pueris imponantur.

CAPVT IV.

DE pueris expoſititiis id obſeruent Parochi, vt ſi inueniant certa circa infantem indicia, per quæ conſtet eum non eſſe baptizatum, vtpote ſal, quod mulieres apud eum deponere ſolent, tamquam indicium non collati Baptiſmi, eo caſu talem infantem abſque vlla hæſitatione baptizent, nulla appoſita conditione: ſi verò nulla ſigna, nullumque teſtimonium eius rei deprehendant, eum ſub conditione baptizent.

CAPVT V.

PROHIBET prætereà ſancta Synodus, ne quis Paſtorum Baptiſmi Sacramen-

Digitized by Google

tum, alio in loco, quàm in illis Eccleſiis in quibus ſacri fontes conſtituti & conſecrati ſunt, exceptis caſibus in iure permiſſis, conferre audeat.

CAPVT VI.

ET quia frequens experientia docet, modernos hæreticos ſæpè contra receptam Eccleſiæ conſuetudinem & antiquiſſimam traditionem baptizare, vno aquam fundente, alio formam ipſam pronuntiante; ab hæreticis (qui non ſunt ad baptizandum admittendi, vbi aliquis Catholicus præſtò eſt) baptizati, ſimiliter ſub conditione baptizentur.

CAPVT VII.

HORTATVR hæc Synodus & requirit omnes Magiſtratus ſingulorum locorum, ne quam ad obſtetricandum parturientibus admittant, niſi priùs à Curato loci, vbi Obſtetrix moratur, teſtimonium ſinceræ & Catholicæ fidei habeat, profeſſionemque fidei coram Archipreſbytero ſuo faciat; necnon materiam formamque Baptiſmi teſtimonio eiuſdē Curati probè calleat: & vltra conſuetum iuramentum, iuret etiam, quòd infantes à ſe excipiendos quanto-

quantocyùs, vel ſaltem intra tres dies baptizari curabit; aut ſi obſiſtentibus parentibus vel amicis id efficere non poſſit, mox Paſtori loci eos denuntiet.

CAPVT VIII.

PVERPERÆ, cùm à puerperio domum exeuntes ſe ad Eccleſiam contulerint, à Parocho proprio iuxta probatiſſimam Eccleſiæ conſuetudinem purificentur.

CAPVT IX.

AD abolendam prauam illam conſuetudinem, qua ruri præſertim poſt Baptiſmum puerorum conuiuia non ſine maximis incommodis & periculis tam puerperę, quàm infantis celebrari conſueuerũt; mandat hæc Synodus Paſtoribus, vt ſubinde moneant & hortentur ſubditos ſuos, vt ab huiuſmodi cõuiuiis abſtineant: quod vt faciliùs impetrent, caueant in primis ipſi, ne quantumuis inuitati dictis conuiuiis interſint.

TITVLVS QVARTVS.

De Sacramento Confirmationis.

CAPVT I.

DE dignitate, vi, & effectibus huius Sacramenti, Parochi ſubditos ſuos ſæpè diligenterq; inſtruant; maximè ſub id tẽporis, quò illud Epiſcopus in iis locis adminiſtraturus eſt.

CAPVT II.

MONEANT tunc etiam Sacramentum hoc iterari non poſſe, & Confeſſionem pręmittendam à Confirmandis, ſi ſint doli capaces; eoſque, qui in Baptiſmo patrini eſſe non poſſunt, nec his eſſe poſſe; necnon de cõferendis integris mundiſque faſciis iuſtæ magnitudinis, vt fronti & capiti circumcingi poſſint: item de patrinorum obligatione, ac cognatione ſpirituali, quam cum Confirmandis eorumque patre & matre contrahunt, eiuſdemque cognationis effectu, ac ſimilibus.

Digitized by Google

TITVLVS QVINTVS.

De Sacramento Pœnitentiæ.

CAPVT I.

NEMO, etiam Regularis, confeſſiones ſæcularium, ne quidē Sacerdotum, audire præſumat extra mortis articulum, niſi aut parochiale beneficium obtineat, aut ab Ordinario loci idoneus iudicatus & admiſſus fuerit. Admiſſio quoque iſta in ſcriptis habeatur.

CAPVT II.

IVDICEM ſedentem ſententias ferre oportet: ideò etiam Confeſſarius nō niſi ſedens confeſſiones excipiat, quacumque etiam pœnitentes dignitate fulgeant.

CAPVT III.

VBI erecta necdum ſunt confeſſionalia, quæ Confeſſarium à pœnitente aſſerculo cancellato, ac pœnitentem à ſequentibus alio aſſerculo diſiungant, intra tres mēſes à publicatione decretorum huius Concilij ſumptibus fabricarum erigantur; & ab eo tempore nemo ſine licentia

Ordinarij extra eiuſmodi confeſſionalia, fęminarū confeſſiones audire pręſumat, niſi in caſu neceſſitatis, ſub pœna arbitraria.

CAPVT IV.

SCIAT quilibet à caſibus Sedi Apoſtolicę aut Epiſcopo reſeruatis ſe abſoluere non poſſe, preterquã in mortis articulo, niſi ad hoc ſpecialem facultatem debitè acceperit; quo caſu etiam ſuper irregularitatibus aut votis diſpenſare nòn præſumat, niſi aliam ſpecialem poteſtatem ad hoc habuerit.

CAPVT V.

MAGNA oportet eſſe inſtructũ ſcientia, qui de rebus maximis ex tempore iudicare debet. Ideò Confeſſarij, quibus non hominis, ſed Dei iudicium exercendum eſt, & quidem de animabus pretioſo Ieſu Chriſti ſanguine redemptis, lectioni eorum librorum, vnde neceſſariam ſibi ſcientiam hauriant, diligentiſſimè vacare meritò debent; vtpote, Directorij Polanci, Manualis Nauarri, aut eius compendij, Summæ Toleti, Enchiridij Binsfeldij, & ſimilium.

CAPVT VI.

MEMINERIT vnuſquiſque confeſſionis ſigillum ſtrictiſſimè ſeruandum eſſe, etiam ſub pœna depoſitionis à Sacerdotali

dotali officio,& detruſionis in arctum monaſterium,ad agendam ibidem perpetuam pœnitentiam. Hoc porrò ſigillum ad ea ſe quoque extendit, quæ ſubinde, occaſione eorum quæ in cõfeſſione detecta ſunt, poſt datam abſolutionem à Confeſſariis interrogati pœnitentes vel repetunt, vel diffuſiùs enarrant; quæ perinde, vt ea quæ in ipſa dicta ſunt confeſſione, ſecreta ſunt habenda.

CAPVT VII.

NEMO aliquem ad perpetuò ſibi ſoli confitendum obliget; & eiuſmodi promiſſionem etiam iuratam, tamquam irrationabilem & indiſcretam, hæc Synodus irritam eſſe declarat, & quatenus opus eſt irritat.

CAPVT VIII.

VT autem Paſtores & Cõfeſſarij ſciant, cuiuſmodi ſatisfactiones pœnitentibus iniungere debeant, maturè expendant verba Tridentini Concilij cap. 8. ſeſſ. 14. quæ ſunt hæc: Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum ſpiritus & prudentia ſuggeſſerit,pro qualitate criminum,& pœnitentium facultate, ſalutares & cõuenientes ſatisfactiones iniungere:ne, ſi fortè peccatis conniueant,& indulgentiùs cum pœ-

nitentibus agant, leuiſſima quædam opera pro grauiſſimis delictis iniungendo, alienorum peccatorũ participes efficiantur. Habeant autem prę oculis, vt ſatisfactio quam imponunt, non ſit tantùm ad vitæ nouæ cuſtodiam & infirmitatis medicamentum, ſed etiam ad præteritorum peccatorũ vindictam & caſtigationem. Nam claues Sacerdotum non ad ſoluendum dumtaxat, ſed & ad ligandum conceſſas, etiam antiqui Patres & credunt & docent.

TITVLVS SEXTVS.

De Indulgentiis.

INDVLGENTIAS, atque alias ſpirituales gratias, ab Ordinariis locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas eſſe ſacrum Tridentinum Concilium decernit: quod ab eis erit diligenter obſeruandum, ſumma in illis Indulgentiis recognoſcendis adhibita diligentia, atque ita ad Tridentini Concilij præſcriptum, coërcitis iis qui oblata charitatis ſubſidia colligunt, hos Eccleſiæ theſauros non ad quæſtum, ſed ad pietatem exerceri omnes intelligant.

TITV-

TITVLVS SEPTIMVS.

De Sanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento.

CAPVT. I.

IN ſingulis Eccleſiis Parochialibus plures hoſtiæ ſacræ ad vſum ægrotorum continuò aſſeruẽtur, & quidem ſub ſera, & in loco honeſto, ac decenti vaſculo. Et ſingulis ſaltem hebdomadis, aut circiter, vel ſi humiditas loci requirat, etiam ſæpiùs ſpecies ſacramentales renouentur.

CAPVT II.

VBICVMQVE locus ab hoſtibus ac prædonibus eſt tutus, & facultates Eccleſiæ ferunt, continuò tam de nocte quàm de die, ante tabernaculum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ lumen ardeat, alibi ſaltem ſub officio diuino.

CAPVT III.

PASTORES, & quicumque alij Sacerdotes, venerabilis Corporis Chriſti Sacramentum ad ægrotos, aut alios, nũquam perferant, niſi decenter & reuerenter or-

nati ſtola & ſuperpelliceo, & Cuſtos ſuperpelliceo indutus lumen & campanulam ſonantem præferat; quò populus ſui moneatur officij, tum erga Sacramētum, tum erga laborantem infirmum. Idque obſeruetur, etiamſi infirmus frequentiùs in ęgritudine ſua viaticum ſalutis ſibi deferri petat; alioqui pœna arbitraria punientur. Et quando fieri poteſt, antequam ſacra Euchariſtia ad ægrotum deferatur, præmittatur confeſſio.

CAPVT IV.

NVMQVAM vnica dumtaxat ſacra hoſtia ad ægrotum deferatur; ne Parocho ad Eccleſiam redeunte, inane vaſculum populus adoret.

CAPVT V.

QVILIBET annos diſcretionis habens communicare debet vt minimùm in Paſchate in Eccleſia ſua Parochiali. Incipit autem Paſcha ad hunc effectum in Dominica Palmarum, & durat vſque ad Dominicam in Albis, incluſiuè.

CAPVT VI.

QVI huic mandato Eccleſiæ non obedierint, vel in Paſchate à Parochia abſfuerint, & reuerſi intra octo dies non docue-

docuerint ſe alibi in Paſchate cõmunicaſſe, mox Epiſcopo denuntientur; vt eius iudicio, niſi legitimam excuſationem attulerint, & viui ab ingreſſu Eccleſiæ arceantur, & mortuis Eccleſiaſtica denegetur ſepultura. Vltimo quoque ſupplicio afficiendis tempeſtiuè de ſacra Euchariſtia prouideatur. Quod vt fieri iubeant, rogentur Ser^mæ ſuæ Celſitudines.

CAPVT VII.

CONCVBINARII publici, antequam concubinas ſuas actu dimiſerint, ad ſacram Communionem non admittantur: neq; etiam publici Vſurarij, vel palàm inimicitias exercentes, niſi illi vſuris renuntiauerint, & iniuſta lucra reſtituerint, aut de iis reſtituendis cautionem dederint; & hi reipſa pacem compoſuerint, vel ſeſe ad reconciliationem debitè obtulerint.

CAPVT VIII.

SACROSANCTA Euchariſtia piè & vtiliter ad populi deuotionem interdum in publicis ſupplicationibus defertur; potiſſimùm verò in feſto ſacro Chriſti Corpori conſecrato, eiuſque Octaua. Sed ne nimia frequentia minuat reuerentiam, rariùs extra prædicta tempora id fiat, & non niſi in arduis

arduis cauſis pacis, & publicæ neceſſitatis, vel vtilitatis. In illis autem proceſſionibus, ad quas populus nõ tam orandi quàm ſpectandi gratia confluere ſolet, abſtineatur. In cõmunibus autem ſupplicationibus circumgeſtari poterunt Sanctorum Reliquię.

TITVLVS OCTAVVS.

De Sacramento extremæ Vnctionis.

CAPVT I.

PAROCHI ægrotos ſæpè inuiſant, hortenturque ne ad extremum Sacramenti huius ſuſceptionem differant; ac potiùs ſenſibus rationiſque vſu adhuc integris, illud ſibi adminiſtrari petant, vt ita vberiorem eius fructum percipiant.

CAPVT II.

FALLVNTVR qui exiſtimãt ſuſcepto hoc Sacramento vel teſtamentum condi non poſſe, vel ſpem conualeſcendi ob id imminui. ideoq; Paſtores contrarium ſubinde populum doceant. Et ſi fortè alicubi vſu introductum ſit, vt teſtamentũ à ſuſceptione huius Sacramenti conditum non ſub-

Digitized by Google

ſubſiſtat, declarat hæc Synodus eiuſmodi conſuetudinem pro corruptela habendam eſſe; vtpote cauſam, cur tam Salutaris Sacramenti ſuſceptio ad extremum vitæ ſpiritum à pleriſque differatur; iiq́ue interim effectus Sacramenti non percipiant, & ſępè etiam ſine eo moriantur.

TITVLVS NONVS.

De Sacramento Ordinis.

CAPVT I.

AD minores Ordines promouendi, bonum à Parocho, & Magiſtro Scholæ in qua educantur, teſtimonium habeant.

CAPVT II.

MAIORIBVS Ordinibus inſigniendi, ſi ſint Religioſi, à Superiore ſuo, ætatis, natalium, ac vitæ morumq́ue probitatis debita teſtimonia in ſcriptis adferant: Sæculares, ſi in Eccleſia collegiata, eíve ſubiecta, reſideant, à Decano Capituli; ſi in Collegio vel Pædagogio aliquo degant, ab illius Præſide; alioquin à proprio Paſtore ſimilia teſtimonia exhibere debeant. Et non habens huiuſmodi teſtimonia, ne ad

ad examen quidem admittatur, niſi Epiſcopo aliter videatur.

CAPVT III.

FIANT inſuper proclamationes promouendorum ad ſingulos Ordines maiores iuxta Decretum Concilij Tridentini; & qui de iis non docuerint, reiiciantur.

CAPVT IV.

DOCEANT Religioſi, etiam Ordinum Mendicantium, de Ordinibus ſuſceptis teſtimonio ipſius Epiſcopi, per litteras à Secretario Epiſcopi expeditas, & ſigillo eiuſdem Epiſcopi communitas, antequam altiorem Ordinem ſuſcipiant.

CAPVT V.

EPISCOPI ſubditos ſuos non niſi iam probatos, & examinatos ad alium Epiſcopum dimittant, iuxta Decretum Concilij Tridentini.

CAPVT VI.

TITVLI patrimoniales, & beneficiales, ſint deinceps ad minimũ quadraginta florenorum; nec vllus eorum, niſi viſis litteris in debita forma expeditis, admittatur.

CA-

CAPVT VII.

NEMO ad Ordines titulo beneficij quantumuis opimi promoueatur, niſi Canonicam inſtitutionem & pacificam poſſeſſionem eiuſdem anteà obtinuerit.

CAPVT VIII.

IVRET deinceps quilibet Ordinandus ad titulum patrimonialem, aut beneficialem, quòd titulum, quem pro futura ſua promotione exhibet, verè & ſine vlla fraude poſſideat; quodque illum non reſignabit, vel alienabit, niſi ei de alio ſufficienti titulo ſit proſpectum; neque tunc quidem aliter, quàm cum ſcitu & conſenſu ſui Epiſcopi, in litteris ipſius reſignationis aut alienationis exprimendo: item quòd titulum illum, qui in locum prioris tituli ſucceſſerit, abſque ſimili conſenſu non reſignabit, vel alienabit.

TITV-

TITVLVS DECIMVS.

De Sponſalibus & Sacramento Matrimonij.

CAPVT I.

PAROCHVS ante ſolennizationem Matrimonij tam ſponſum quàm ſponſam expreſſe interroget, num liberè & ſine vlla coactione ad matrimonium ſimul cõtrahendum aduenerint: & ſi alterum eorum ad id coactum eſſe aduerterit, ad ſolennizationem Matrimonij non procedat, nec alteri ad hoc vices ſuas committat, ſub pœna ſuſpenſionis ab officio & beneficio.

CAPVT II.

PROCLAMATIONES matrimoniales tribus diſtinctis Dominicis vel feſtiuis diebus, ſub ſummo Sacro, vel concione, aut alioqui ſub frequenti populi conuentu fieri debent. Si quis ſine iis, earũmve remiſſione ab Ordinario in ſcriptis obtenta, Matrimonio iungere aliquos pręſumat, grauiter puniatur.

CAPVT III.

QVANDOCVMQVE Matrimonium cõtrahere volentes ſunt diuerſarũ Diœceſium,

ceſium, Decanatuum, vel Parochiarum, Parochus vnius ad matrimonij ſolennizationem non procedat, niſi & omnes proclamationes in Eccleſia ſua fecerit, nullumque intellexerit Canonicum impedimentum; & ſimiliter Parochum alterius deſponſorum omnes tres proclamationes feciſſe, & nullũ Canonicum impedimentum denuntiatum eſſe, ex teſtimonio eiuſdem Paſtoris certò cognouerit, vel de diſpenſatione Ordinarij, ipſi conſtiterit. Et ſi fortè ſignaturam illius Paſtoris non nouerit, & teſtimoniales ſibi exhibitas de falſo ſuſpectas habeat, exigat teſtimonium ſaltem vnius perſonæ fide dignæ, quòd teſtimoniales illæ ſint ſcriptæ vel ſubſignatæ manu eius à quo ſcriptæ vel ſubſignatæ eſſe dicuntur; vel ſi huiuſmodi teſtimonium haberi non poſſit, exigat iuramentum ab altero deſponſorum, quem teſtimoniales illæ concernũt, quòd eas à Parocho ſuo acceperit, vel ab eo ſcriptas eſſe ſciat. Et ſi quẽ hîc periurum eſſe, aut crimen falſi committere contigerit, is grauiſſimè puniatur.

CAPVT IV.

IMPEDIMENTO aliquo denuntiato, vel matrimonio deſponſorum oppoſitione

aliqua facta; non priùs ad vlteriores proclamationes aut Matrimonij ſolennizationem Parochus procedat, quàm re ad Ordinarium, vel Vicarium eius, aut Officialem delata, ab eodem intellexerit quid facere debeat.

Capvt V.

PArochi omnes impedimenta Matrimonij exactè noſſe & in memoria habere ſtudeant, & ſubinde in concionibus ſuis ea populo declarent. Et inter cetera ſciant, ſuoſque doceant, affinitatem ortam ex copula illicita impedire Matrimonium in primo & ſecundo gradu tantùm: & nullam omnino cognationem ſpirituale͂ contrahi inter ſuſceptore͂ & ſuſceptricem; nec etiam inter baptizatum, vel confirmatum & ſuſceptum, & ſuſcipientis coniugem.

Capvt VI.

MEminerint Parochi ſibi non licere vagorum hominu͂ Matrimoniis intereſſe, niſi re ad Ordinarium delata ab eo lice͂tiam id faciendi in ſcriptis obtinuerint: neque ea licentia ſine cauſæ cognitione & matura deliberatione detur.

Ca-

CAPVT VII.

HABEANT quoque ſinguli Paſtores librum in quo deſcribant nomina & cognomina Matrimonio iunctorum, ac teſtium, nec non diem & locum contracti Matrimonij; eumdemque librum diligenter cuſtodiant, & quotannis in viſitatione Archipresbytero exhibeant. Qui quidem liber vbi iam completus fuerit, ſeruabitur in Archiuis Eccleſiæ.

CAPVT. VIII.

TEMPVS clauſum diligenter obſeruetur: & ſi quando ex legitima cauſa aliqui ad Matrimonium tunc contrahendum per Ordinarium admittantur, abſtinendum tamen erit à ſolennitatibus nuptialium conuiuiorum, choreis, ſponſarum publicis traductionibus, & ſimilibus, quæ temporis ſanctitati repugnant; à quibus ſimiliter abſtinendum erit, etſi Matrimonium anteà contractum fuerit, ſub pœna arbitraria.

TITVLVS VNDECIMVS.

De Doctrina & prædicatione verbi Dei.

CAPVT I.

MEMINERINT Regulares ſe ſine licentia Superiorum ſuorum, ac benedictione Epiſcopi Diœceſis in qua degunt, in Eccleſiis ordinum ſuorum, & ſine expreſſa licentia tam Epiſcopi quàm Superiorum ſuorum, in Eccleſiis non ſuorum Ordinum prædicare non poſſe, nec vſquam omnino Epiſcopo contradicente.

CAPVT II.

PARI aut maiori ratione, Sacerdotibus & Diaconis ſæcularibus nec ſine licentia Ordinarij nec eo contradicente prædicare licet. Et Paſtores neminem omnino in Eccleſiis ſuis concionari permittant, niſi de eiuſmodi licentia Ordinarij in ſcriptis prædocuerit.

CAPVT III.

ABSTINEANT Cócionatores ab inanibus, ac difficilibus, captumque auditorum ſuperantibus, & ad fidei ædificationem minùs pertinentibus quæſtionibus, à conui-

Digitized by Google

conuitiis, à fabuloſis, & narratione apocryphorum, iiſque omnibus, quæ vel auditoribus riſum moueant, vel eorum animos à Superioribus ſuis auertant: neve paſſim hæreticorum argumenta apud imperitam multitudinem referant; ſed ea tantùm doceant, quæ ad fidem veram, pietatem, obedientiam, & concordiam pertinent, quæque ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem: annuntiando cum breuitate & facilitate ſermonis, vitia quæ quemque declinare, & virtutes quas ſectari oportet.

CAPVT IV.

PASTORES eccleſiarum ruralium ſingulis diebus Dominicis ſub concione recitent lingua vernacula tractim & intelligibiliter Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum fidei, & Præcepta Decalogi & Eccleſiæ.

CAPVT V.

DIVERSITAS libellorũ doctrinæ Chriſtianæ, ſiue catechiſmi, magnum in diſcendo & docendo parit difficultatem: Ideoque mandat hęc Synodus, vt Parochi, aliique omnes ad quos ſpectat, à feſto Natiuitatis Domini proximè venturo, vnum & eumdem modũ in docendo & diſcendo doctrinam Chriſtianam vbique teneant,

teneriq́ue faciant ; eum ſcilicet, qui in libello, auctoritate huius Concilij ad eum finem breui edendo, continebitur.

CAPVT VI.

OPTAT denique hæc Synodus, vt Paſtores ſingulis diebus Dominicis ac feſtiuis catechizandę iuuẽtuti ſeriò ſe dent, vel vbi alteri alicui id oneris incumbit, diligenter ſuperintendant.

TITVLVS DVODECIMVS.

De Officio diuino, ac Cærimonijs.

CAPVT I.

CVM in Officio diuino negotium nobis ſit cum Deo ipſo, qui Rex regum eſt & Dominus dominantium, meritò non modò ſtatis ſemper horis ad chorum conueniatur, ſed in eo etiam à fabulis, riſibus, & aliis inſolentiis omnino abſtineatur, ſub pœna amittendæ diſtributionis, & aliàs arbitraria pro modo ſcandali.

CAPVT II.

MEMINERINT autem omnes tam in dignitate conſtituti, quàm Canonici, Capellani, Vicarij, Beneficiati, & reliqui Habi-

Habituati, mandati Concilij Tridentini, vt omnes diuina per ſe, & non per ſubſtitutos; compellantur obire Officia, atque in choro ad pſallendum inſtituto Hymnis & Canticis Dei nomen reuerēter diſtinctè, deuoteq; laudare. Quod decretum pręſens Synodus inuiolabiliter obſeruari mandat.

CAPVT III.

DISTRIBVTIONES chori diſpenſentur ſecundùm præſcriptum Concilij Tridentini ad tertiam partem fructuum. Vt verò minores Horæ non negligantur, pro illis certæ diſtributiones aſſignentur, aut minores illæ Horæ maioribus adiungātur: ita vt in maioribus illis Horis nemo diſtributione gaudeat, niſi qui in minoribus quoque Horis debitè interfuerit.

CAPVT IV.

CAREANT quoque diſtributionibus, qui ante *Gloria Patri* primi Pſalmi cuiuſque Officij vſque ad finem eidem Officio actualiter non interſunt; exceptis dumtaxat iis, qui ex cauſis expreſſis in cap. vnico De clericis non reſid. in 6. & in primo Cōcilio Prouinciali Mechlinienſi hoc tit. cap. 4. 5. & 6. & in bullis erectionis Epiſcopatuum huius Prouinciæ, pro præſentibus & Officio diuino intereſſentibus

habendi ſunt, & vt tales diſtributionibus gaudere debent.

CAPVT V.

IN Eccleſiis, quæ necdum recepto vſu Romano proprium Officium adhuc ſeruant, vel recepto etiam vſu Romano propria quædam Officia Patronorum ſuorum illi admiſcēt, ſi Apoſtolica auctoritate necdum eiuſmodi Officia recognita, & debitè ab incertis & apocryphis purgata ac correcta ſint, intra ſex proximos menſes id fiat.

CAPVT VI.

SERIVS ad Officium diuinum venientes, etſi diſtributione priuandi ſint, liberè tamen chorum intrare permittantur. Et ſi quis eos manuum, vel pedum plauſu, alióve ſtrepitu excipiat, ipſe quoque diſtributione priuetur, & inſuper pro modo ſcandali puniatur.

CAPVT VII.

GRAVIS tantùm, & quæ pios affectus moueat muſica, Officio diuino adhibeatur; non etiam laſciua, vel ſæcularis. Similiter & organa, & quæcumque inſtrumēta muſica, tam in proceſſionibus quàm in eccleſiis, modulatione ſua laſciuas cantiones nō imitentur; nec Præfationem aut Orationem Dominicā in Miſſa abſumant.

CA-

Digitized by Google

CAPVT VIII.

TINTINNABVLA quoque & campanas ad harmoniam quamdam pulſantes, eiuſmodi pulſatione turpes, inhoneſtas, vel ſcandaloſas cantiones non exprimant, vel imitentur, ſed potiùs Hymnorum & Canticorum Eccleſiæ modulationes. Et ſicubi neceſſe fuerit, cum magiſtratu deſuper agatur.

CAPVT IX.

NEMO in loco ſacro vel conuiuium inſtituat, vel conuiuio interſit, aut negotiationem exerceat, vel in eo etiam poſt Officium diuinum deambulet, ſub pœna arbitraria.

CAPVT X.

PROCLAMATIONES quoque forenſes, & denuntiationes quarumcumque venditionum, vel rerum venalium; etiam in templo fieri ſolitæ, deinceps non fiant, niſi extra templum, & Officio diuino prorſus abſoluto.

CAPVT XI.

MANDAT deinde hæc Synodus, vt conuentus Capitularis non fiat ſub Officio diuino, niſi res, ob vrgentes aut repentinas cauſas, moram non patiatur.

Capvt XII.

Canon Miſſæ ſecretò pronuntietur; nihilq; in eo, etiam pietatis prætextu, vmquam addatur, vel mutetur. Et generaliter alios ritus, aliáſve cærimonias vel preces in celebratione Miſſarum nemo adhibeat, præter eas, quæ ab Eccleſia probatæ & receptæ ſunt.

Capvt XIII.

Cvrent vbique Paſtores, necnon alij ad quos id pertinet, vt ſacri calices, corporalia, purificatoria, albæ ac reliquæ veſtes Sacerdotales, omniaque paramenta altaris ſemper ſint integra & munda; idque ſub pœna arbitraria, pro modo culpæ & negligentiæ.

Capvt XIV.

Vbi Eccleſiarum paupertas Calices argenteos emi non patitur, hortatur Synodus, vt ſaltem ſuperior eorum pars ſeu cuppa ſit argentea, maximè vbi non eſt periculum ab hoſtibus aut prædonibus: vbi verò ob eiuſmodi periculum, aut extremam paupertatem, calices ſtannei adhuc tolerandi ſunt, vt minimùm ſingulis ſaltem quindecim diebus debitè mundentur.

Ca-

Digitized by Google

CAPVT XV.

VAGO ac ignoto Sacerdoti, etiam regulari, Miſſam celebrare non liceat, niſi oſtenſis teſtimonialibus vel commendatitijs litteris ſui Ordinarij; nec cuiquam omnino extra Eccleſiam, & ad diuinum cultum dedicatum & ab Ordinario deſignatum Oratorium.

CAPVT XVI.

IN omnibus pagis totius Prouincię Miſſa Parochialis Dominicis & feſtis diebus certa & eadem hora ſemper fiat, quacumque ratione in contrarium non obſtante, ſub pœna arbitraria.

CAPVT XVII.

PAVPERES per Eccleſias tempore Miſſarum, prædicationum, aliorúmve diuinorum Officiorum, mendicare ſeu eleemoſynas petere non permittantur, ſed ad valuas Eccleſiæ ſtare iubeantur: deputenturque vbique à Superioribus vel Adminiſtratoribus Eccleſiarũ, qui pauperes mendicantes ab Eccleſiis arceant & expellant; & quidem, ſi neceſſe fuerit, ſub certo honorario ex bonis menſarum pauperum perſoluendo.

CA-

CAPVT XVIII.

VT vniformitas Cærimoniarum vſus Romani vbique tandem inducatur; quilibet Ordinarij in ſingulis Decanatibus ſuæ Diœceſeos,& inſuper omnia & ſingula Capitula tam Collegiata quàm Cathedralia, aliquos deputent cærimoniarum & rituum Eccleſiæ Romanæ peritos, qui primitias celebraturos dictis cærimoniis ac ritibus debitè inſtruant. Et deinceps nemo ſæcularis primitias celebrare præſumat,niſi ab aliquo ex dictis deputatis eaſdem cærimonias & ritus ſe perfectè didiciſſe, Capitulo, vel Archipresbytero, cui ſubeſt, teſtimonio inſtructoris ſui debitè probauerit ſub pœna arbitraria.

CAPVT XIX.

VT autem hæc vniformitas ſacrorum rituum & cærimoniarum,magnopere commendans Catholicæ religionis dignitatem & vnitatem, in omnibus etiam reliquis Eccleſiaſticis Officiis adhibeatur, imprimendum in hiſce partibus, & ab omnibus quos concernit,quoad fieri poterit,obſeruandú erit Cærimoniale Epiſcoporum, quod magno labore & induſtria ad hoc com-

componi iuſſit fel. rec. Clemens PP. VIII. & in omnes Eccleſias Metropolitanas, Cathedrales, & Collegiatas introduci diſtrictè mandauit.

CAPVT XX.

HOc verò cùm fieri non poſſit ſine Magiſtro Cærimoniarum, qui totus in eo ſit, vt dictum Cærimoniale perlegat, & aliis rationem dictarum Cærimoniarum oſtẽdat, & præeat; mandat hæc ſancta Synodus, vt in ſingulis Eccleſiis Cathedralibus & Collegiatis ſumptu Capituli aliquis ad hoc maximè idoneus conſtituatur, cui in ritibus omnes obedire teneantur.

TITVLVS XIII.

De Feſtis & Ieiunijs.

CAPVT I.

MEMINERINT exempti omnes, etiam Regulares, Decreti Concilij Tridentini, quo dies feſtos, quos in Diœceſi ſua ſeruandos Epiſcopus præcepit, ipſi quoque ſeruare iubentur.

CA-

Digitized by Google

CAPVT II.

PASTORES ſingulis diebus Dominicis ſub concione, vel ſummo ſacro, dies feſtos & ieiunia ea ſeptimana occurrentia populo denuntiare non omittant.

CAPVT III.

DIES feſti tam celebriores, quàm minùs ſolennes, necnon ieiunia per totam Prouinciam ſeruanda, in prima Synodo Prouinciali Mechlinienſi plenè enumerantur, ita tamen vt in locis, vbi vel plura vel ſtrictiùs obſeruata fuerint, mandet Synodus, vt pia conſuetudo obſeruetur. Quænam verò feſta in ſingulis Diœceſibus, ſingulíſque Parochiis, inſuper ſeruari debeant, ſtetur conſuetudine cuiuſq. loci.

CAPVT IV.

NVNDINÆ annuæ, & forum rerum venalium hebdomadarium, cùm in diem feſtum incidunt, in alium transferantur. Et ieiunia in diem Dominicam incidentia, pridie ſeruentur.

CAPVT V.

FESTVM Annuntiationis Beatæ Mariæ, ſi quãdo inter Dominicam Palmarum & Dominicam in Albis occurrerit, cele-

bretur

bretur iuxta receptam conſuetudinem tam à populo, quàm à Clero, feria tertia poſt dictam Dominicam in Albis: ſi verò in aliam quamlibet Dominicam Quadrageſimæ præterquam Palmarum inciderit, celebretur feria ſecunda proximè ſequenti etiam à populo.

CAPVT VI.

FESTVM S. Marci, ſi in hebdomada Paſchę vel in Dominica *Quaſi modò*, euenerit; celebretur feria quarta poſt *Quaſi modò*, tam à Clero, quàm à populo. Si verò in aliam Dominicam inciderit, feſtum quidem ſeruetur ipſa die Dominica; ſed proceſſio, abſtinentia à carnibus per totum diem, & ieiunium vſque ad prandium, ſeruentur die ſequēti. Quòd ſi verò in feriam quartā poſt Dominicam *Quaſi modò* tranſlatum, cum feſtis SS. Philippi & Iacobi aut S. Crucis concurrerit; celebritas quidem à populo illis ipſis diebus ſeruabitur, ſed dicta proceſſio, abſtinētia, & ieiunium, ſicut in diebus Rogationum, in feriam quintam transferentur.

TITV-

TITVLVS XIV.

De Imaginibus & Sanctorum Reliquijs.

CAPVT I.

NE per falſi dogmatis imagines rudibus periculoſi erroris occaſio præbeatur, nulla vmquam in Eccleſiis etiam exemptis inſolita imago ponatur, niſi ab Ordinario priùs approbata fuerit. Curentq; diligenter Epiſcopi, vt in imaginibus tam ſculptis quàm pictis, loco ſacro iam illatis, vel deinceps inferendis, nihil inordinatum, nihil profanum, nihil inhoneſtum appareat, neque in intima altarium tabula viuorum effigies depingantur.

CAPVT II.

IMAGINES ſacras ſæculariter comptas, nec in templis nec in proceſſionibus tolerent Epiſcopi; & quæ ad ornatum ſupplicationum proponuntur, eiuſmodi ſint, quæ oculos ſpectantium non offendant.

CAPVT III.

NEMO Eccleſiaſtici ordinis laſciuas, & ob nuditatem, vel alias obſcœnas, & quæ

Digitized by Google

quæ pias mentes offendant imagines, in ſuis ędibus ac hortis ponat, vel retineat, ſub pœna arbitraria. Concionatores quoque contra huiuſmodi imaginum quocumque etiam profano loco poſitarum deteſtandum vſum, frequenter conciones ſuas inſtituant.

CAPVT IV.

RELIQVIÆ Sanctorum in vaſis honeſtis, ſeu capſulis obſeratis, locoque honeſto (non tamen in tabernaculo SS^mi^ Sacramenti) aſſeruentur; nec ex iis per alium quàm Ordinarium loci, aut ab eodem ad id poteſtatem in ſcriptis habentem, vmquam educantur.

CAPVT V.

NVMQVAM etiam Reliquiæ vel imagines in proceſſionibus deferantur, niſi per Clericos ſacris initiatos, quantum fieri poteſt; neque tam longi itineris circuitu, vt aut populi deuotio langueſcat, aut compotationibus aliiſque inſolentiis occaſio præbeatur.

TITVLVS XV.

De Superſtitione.

Caput I.

NEMO ad morbos vel vulnera hominum aut brutorum curanda ſuperſtitioſis remediis vtatur; vel ſuper rebus deperditis aut ſuper futuris euentibus, ac quibuſuis ſecretis, diuinos, ſeu pro diuinis ſe venditantes, conſulere præſumat. Si quis aliquid horum fecerit, & monitus non abſtinuerit, mox ipſi Ordinario vel Officiali denuntietur, iuxta Bullam Sixti V. editam contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, quæ incipit: *Cæli & terræ creator.*

Caput II.

ET nihilominùs hæc Synodus mandat omnibus Iudicibus Eccleſiaſticis, vt in exilium mittant, vel mitti curēt, omnes qui ſuper futuris euentibus aliiſque ſecretis reſponſa dant; eoſque qui tales conſulunt, grauiter puniāt, & multo grauiùs animaduertant in maleficos, & incantatores, & etiam omnes qui vulgò Ægyptij vocantur.

Ca-

CAPVT III.

ET quoniã rudis populus ſæpè ex ignorantia ſuperſtitionibus inquinatur; Parochi ſubditos ſuos diligenter de illis doceant, & inter cetera, ſuperſtitioſum eſſe, expectare quemcũque effectũ à quacumq; re, quem res illa, nec ex ſua natura, nec ex inſtitutione diuina, nec ex ordinatione vel approbatione Eccleſiæ producere poteſt.

CAPVT IV.

NVLLVS omnino exorcizare præſumat ſine licentia Ordinarij in ſcriptis obtenta: nemo etiam vtatur aliis exorciſmis quàm ab Ordinario approbatis, vel poteſtate exorcizandi vlla ratione abutatur, ſub pœna perpetuæ priuationis illius officij, & aliàs arbitraria.

TITVLVS XVI.

De Epiſcopis, & eorum Officio, ac Sede vacante.

CAPVT I.

QVANTO ſublimior eſt Epiſcoporum dignitas, tanto etiam purior ac ſanctior debet eſſe ipſorum vita: quare mores ſuos omnes ita componant, vt reliqui ab iis frugalita-

tis, modeſtiæ, continentiæ, ac quæ nos tantopere commendat Deo, ſanctæ humilitatis exempla petere poſſint; nihilque in eorum ſupellectili, menſa, victu, ac reliquo vitæ genere appareat, quod non ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ ſe ferat.

CAPVT II.

ET quia in tremendo ſtrictiſſimi iudicij die non pro ſe ipſis tãtùm, ſed pro animabus etiam ſibi commiſſis rationem reddituri ſunt, ſummo ſtudio & continua vigilantia gregem ſuum paſcant & regant; officiumque ſuum in omnibus, maximè quoad executionem decretorum Concilij Tridentini & huius Prouincialis, cum omni diligentia & ſollicitudine explicent.

CAPVT III.

INTER cetera meminerint oneris prędicandi verbi Dei, & totius Diœceſeos ſingulis ſaltem bienniis viſitandæ.

CAPVT IV.

CVRENT etiam vt iura & ſtipendia Secretariorum, & aliorum quorumcumque miniſtrorum ſuorum, ſacris canonibus & decretis Concilij Tridentini in nullo contrarientur; atque inſuper pro qualitate laborum & ratione ſumptuum ita ſint moderata,

derata, vt iis ſe grauari nemo iure conqueri poſſit: & ſi quis in eorum exactione exceſſiſſe deprehendatur, grauiter puniatur; & relapſus, officio priuetur.

CAPVT V.

MEMINERINT Epiſcopi ſe conformare decreto ac conſtitutioni Concilij Tridentini, ſeſſ. 25. De reform. cap. 1.

CAPVT VI.

CVM primùm Sedes Epiſcopalis vacauerit, ſupplicationes ac preces publicè priuatimque habeantur, atque à Capitulo per Ciuitatem & Diœceſim indicantur, quibus Clerus populuſque bonum à Deo Paſtorem valeat impetrare.

CAPVT VII.

VACANTE eadem Sede Epiſcopali ſequentur Cathedralia Capitula in adminiſtratione dictæ Sedis conſtitutionem Cócilij Tridétini, ſeſſ. 24. De refor. cap. 16.

CAPVT VIII.

FACTA noui Epiſcopi nominatione, proceſſus ſuper eius natalibus, vita, ætate, doctrina, & moribus, Romam tranſmittendus, fiat iuxta diſpoſitionem Bullæ Gregorij XIV. quæ incipit: *Onus Apoſtolicæ ſeruitutis.*

TITVLVS XVII.

De Archipresbyteris, Paſtoribus, & Cuſtodibus, eorumq́; officiis.

CAPVT I.

ADEPTVS Paſtoratum, vltra profeſſionem fidei, faciet etiam ſubſequens iuramentum, antequam cura animarum, vel poſſeſſio Paſtoratus ei detur.

CAPVT II.

EGO N. *iuro & promitto obedientiam, reuerentiam, & honorem ſummo Pontifici Romano, ac R^{mo} Domino Epiſcopo N. earumdemq́; ſucceſſoribus. Item iuro & promitto Eccleſiæ meæ Parochiali de N. fideliter deſeruire ſecundùm oneris illi annexi exigentiam, & in eo perſonaliter reſidere. Bona Paſtoratus vel Eccleſiæ meæ non alienabo; & indebitè alienata, quantum in me erit, fideliter recuperare ſtudebo. Specificationem omnium fructuum Paſtoratus mei, cum debita deſignatione hypothecarum, limitum & terminorum, intra annum à Feſto Natiuitatis S. Ioannis Baptiſtæ proximè venturo, Archipresby-*

presbytero tradam; fructus anni, in quo me mori aut meam Eccleſiam dimittere continget, ſubiicio & obligo ad laudabilem deſeruiturã vſque ad feſtum Natiuitatis S. Ioannis Baptiſtæ, mortem vel dimiſſionem meam proximè ſubſecuturum. Sic me Deus, &c.

CAPVT III.

CVM à Concilio Tridentino conſtituta ſit certa ratio prouidendi Rectoribus Eccleſiarum parochialium de competentia viuendi: mandat Synodus Prouincialis Epiſcopis, vt iiſdem iuxta prę ſcriptum dicti Concilij de portione canonica prouideant. Quam quidem, cõputatis certis fructibus & emolumentis, ac incertis ſeu accidentalibus, quæ ad certam ſummam communibus tribus aut quatuor annis vltimò præteritis redigi poſſunt, ſingulis Paſtoribus non infra triginta quinque libras, nullis autem ſupra quinquaginta libras groſſorum Flandriæ, iidem Epiſcopi conſtituant; niſi eorumdem iudicio parochiæ amplitudo aliquid amplius vltra 50. libras requireret. Vt verò hæc omnia perfici poſſint, licebit Epiſcopis per vnionem vicinarum & minorum Eccleſiarum, aut ſimplicium beneficiorum, vel per conceſſionem deſeruitu-

rarum, & aliàs propter idoneorum Sacerdotum raritatem, per modum prouiſionis prouidere.

CAPVT IV.

SI verò contingat oriri aliquam difficultatem Paſtoribus in aſſignanda iudicio Epiſcopi dicta canonica portione, iidem Epiſcopi, ſeu eorumdem Vicarij aut Officiales, ſummariè & de plano, ſine ſtrepitu & figura iudicij, audita nuda petitione Parochorum, ac eorum quorum intereſt reſpóſione, & facta deſuper ſummaria informatione, quod ipſis Parochis deeſſe compererint, ad ſummam ſuperiùs taxatam per modum prouiſionis adiudicabunt; & appellatio executionem non ſuſpendat.

CAPVT V.

ECCLESIIS parochialibus vacantibus curabunt Epiſcopi & Archidiaconi, vt quàm fieri poterit citiſſimè, iiſdem de idoneis Paſtoribus prouideatur, illique mox inſtituantur, & ſic à capta poſſeſſione, & inchoata reſidentia, pro rata temporis fructibus gaudeant.

CAPVT VI.

QVAMDIV ob malignitatem horum temporum, & raritatem idoneorum Sacerdotum, ſingulis pagis de proprio Paſtore

ſtore prouideri nõ poteſt, ſed vni Parocho duorum aut trium pagorum curam committere Ordinarij coguntur; curent eiuſmodi deſeruitores, vt onera Miſſarum ſingulis Paſtoratibus incumbentia fideliter expleantur.

CAPVT VII.

ARCHIPRESBYTERI & Paſtores decreta Concilij Tridentini, necnon huius & primæ Synodi Prouincialis, ſæpè diligenterque legant: & quæ paſſim in iiſdem ponuntur officium ipſorum concernentia, quàm diligentiſſimè exequantur.

CAPVT VIII.

PASTORES ab omnibus ad ſuas parochias commigrantibus, ſi eorum vitam & fidem aliunde cognitam non habuerint, exigant deſuper litteras teſtimoniales vltimi ipſorum Paſtoris; quæ ſi non exhibeantur, Curiæ Epiſcopi inſinuent, vt eas exhibere compellantur iuxta edicta deſuper emanata.

CAPVT IX.

PIORVM legatorum diligentem curam habeant, & ſeriis monitionibus ſatagant, vt ante finem anni piis fundatorum voluntatibus ſatisfiat, alioqui ij quibus hoc onus incumbit Ordinario denuntientur.

Digitized by Google

CAPVT X.

ARCHIPRESBYTERI ſinguli, vbi id iuris ex conſuetudine habent, Eccleſias parochiales, Capellas, & Hoſpitalia, aliaq; pia loca diſtrictus ſui, iuxta commiſſionem ſibi ab Ordinario datam vel dandam quotannis viſitent; actaq; viſitationis intra tempus ab Ordinario præſcriptum, vel præſcribendum, ad ipſum vel Vicarium eius generalem tranſmittant.

CAPVT XI.

INTER cetera viſitaturi ſeriò inquirant, an Paſtores ipſi, ac reliqui Sacerdotes, & miniſtri Eccleſię honeſtè viuant; & an officio ſuo in prædicatione verbi Dei, celebratione Miſſarũ, adminiſtratione Sacramentorum, ac ceteris omnibus, ſatisfaciant.

CAPVT XII.

VIDEANT etiam an Eccleſiæ, & domus Paſtorales & Capellanorum, ſint ſartæ tectæ.

CAPVT XIII.

ADVIGILENT quoque vt bona fabricarum, & pauperum, benè & fideliter adminiſtrentur.

CAPVT XIV.

CAPITVLA Paſtorum ſinguli Archipreſbyteri quotannis celebrẽt, præcisè illo

illo die,quem Ordinarius illis ſtatuet; vt ita Ordinarius, ſi ita expedire iudicauerit, vel aliquem ad ea mittere, vel iis ſignificanda ſcripto ſignificare poſſit.

CAPVT XV.

CVSTODES quarumcumque eccleſiarum parochialium, ac ſacellorum, præſtent iuramentum de obedientia, in his quæ officij ſui ſunt, exhibenda Paſtori & Ædituis. Item requiſiti dent cautionem pro his quæ illorum curæ committuntur, ac promittant ſe in officio diuino & adminiſtratione Sacramentorum ſuperpelliceo vſuros, alioqui officio priuandi. Et ſi custodes non reſideant, teneantur prouidere eccleſiæ de idoneo aliquo ſubſtituto, cum ſtipendio Ordinarij arbitrio illi conſtituendo.

CAPVT XVI.

SACERDOTES quoque quando haberi poterunt, præ ceteris ad officia Cuſtodum aſſumantur; vt hac ratione Officium diuinum honeſtiùs peragi, & ſcholæ de ludimagiſtro, & populo de Miſſa matutinali, prouiſum eſſe poſſit.

TITV-

Digitized by Google

TITVLVS XVIII.

De vita & honeſtate Clericorum, eorumq́; correctione.

CAPVT I.

NEMO, etiam in ordine ſacro conſtitutus, fideiubeat: ſciantq́; omnes Clerici ipſis non licere vllo pacto fori priuilegio renuntiare; & ſi renuntiauerint, nullam eſſe renuntiationem, in eoſque ad ſacrorum canonum præſcriptum agi poſſe, ac debere.

CAPVT II.

QVILIBET tonſuram habeat, ſuo gradui & ordini congruam, eamq́; ſemper conſpicuam.

CAPVT III.

NEMO beneficiatus, vel in ordine ſacro conſtitutus, barbam geſtet alatam; & quilibet Sacerdos ita inſuper ſuperius labrum reſciſſum habeat, vt ſanguinē Chriſti ſumpturo non ſit impedimento.

CAPVT IV.

ETSI habitus non faciat Monachum, debent tamen Clerici in oppidis veſtes geſtare ſuo ordini congruentes, vt per decen-

centiam habitus extrinſeci, morum honeſtatem intrinſecam oſtendant; ideoque tunicas exteriores manicatas & clericale biretum, quod eſt Eccleſiaſticorū hominum proprium, ad crucis formam confectum ſemper gerant: galerum verò non adhibeant, niſi cùm ob aduerſam valetudinem, aut aëris intemperiem, pluuiámve ingruētem, adhiberi oporteat; qui tamen ſericus non ſit, aut inſtar militarium turbinatus: quem etiam, cùm primùm in Eccleſiam vel in ædes publicas præcipuè ingreſſi ſunt, ſtatim deponant. Qui verò ruri agunt, veſtem interiorem vt minimū, ad dimidium tibiarū vſque promiſſam habere debeant. Porrò Clerici viatores aut peregrināſtes ita ſe decenter ſuaq; profeſſione dignè gerant, vt eorum moribus, verbis, habituque modeſto per omnia glorificetur Deus. Et quoniam mundana curioſitas quotidianas adinuenit leuitates, omnis ille habitus quibuſlibet Eccleſiaſticis perſonis interdictus ſit, à quo Epiſcopus abſtinendum mandarit: & qui ab Epiſcopo moniti, etiam per edictum publicum honeſtū habitum clericalem non geſtauerint, per ſuſpenſionem ab ordinibus, officio, & beneficio, ac fructibus, & redditibus, & prouentibus ipſorum

rum beneficiorum, necnon ſi ſemel correpti iterùm in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum & beneficiorum coërceantur.

Capvt v.

Clerici quoque beneficiati, vel in ſacris conſtituti, decimas, cenſus, prædia, aut terras alienas non conducant, quæſtus faciendi gratia, néve vllam negotiationem ſæcularem exerceant, ſub pœna arbitraria.

Capvt vi.

Neqve edendi vel bibendi cauſa tabernas ingrediantur, niſi peregrinationis, vel alia neceſſitate compulſi, ſub pœna arbitraria.

Capvt vii.

Ebrietas quemlibet hominem valdè dedecet, quòd mentis inducat exilium, ſed maximè perſonas Eccleſiaſticas, quòd præter peccati & ſcãdali grauitatem, etiam libidinis fomitem ſubminiſtret. Quare & tanto diligentiùs omnes ab ea ſibi caueant, & in eam lapſi pro grauitate delicti & ſcandali puniantur.

Capvt viii.

Qvoad cõcubinarios (ſi qui ſint, quod Deus auertat) vel ſuſpectá cum mulieribus conſuetudinem habentes, iuxta decre-

decreta canonum & Concilij Tridentini rigoroſè puniantur. Et huiuſmodi mulieres, ſi monitæ ab Ordinario, ſe ab eorum conſuetudine non ſeiunxerint, extra oppidum, vel Diœceſim, inuocato etiam, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, eiiciantur.

CAPVT IX.

ET generaliter quæcumque à ſacris canonibus, præſertim Concilij Tridentini, de vita, honeſtate, & modeſtia Clericorum retinenda, & ſimul de luxu, luſibus, & quibuſcumque criminibus vitandis ſancita ſunt; eadem omnia ſub iiſdem pœnis, tamquam hîc repetita, hæc Synodus ſeruari mandat.

TITVLVS XIX.

De beneficiis & officiis Eccleſiaſticis, ac Beneficiatorum reſidentia.

CAPVT I.

EX promotione inidoneorum miniſtrorum Eccleſiæ plurimũ mali & ſcandali prouenire res ipſa loquitur. Quare mandat Synodus, vt non tantùm Epiſcopi, ętate, vel moribus, vel eruditione, vel aliter quomodocumq; inidoneos, à ſuſcipiendis Ordinibus arceant;

Digitized by Google

arceant; verùm etiam vt quęlibet beneficia & Officia Eccleſiaſtica dignis tantũ, & ſine acceptione perſonarum conferantur, vtq; in cõferendis Paſtoratibus ſeruetur decretum Concilij Tridentini, ſeſſ. 24. c. 18. De reform. etiam quoad conuocationem examinandorum per edictum publicum.

CAPVT II.

CVM dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis, ad conſeruandam augendamque Eccleſiaſticam diſciplinam ſint inſtitutæ, vt qui eas obtinent, pietate præcellãt, & aliis ſint exemplo: ſtatuit hæc Synodus omnium Eccleſiarum & Monaſteriorum Abbates, Præpoſitos, Prælatos, Decanos, Archidiaconos, Archipresbyteros, Pœnitentiarios, Cantores, Scholaſticos, Theſaurarios, & Canonicos Cathedrales, necnon poſſeſſores Capellaniarum, quas vocant, animarum, quæve ex fundatione perſonalem reſidentiam requirunt, & alios omnes beneficiorum, quibus aut cura animarum annexa eſt, aut onus ſimile incumbit, poſſeſſores, ad perſonalem reſidentiam in Eccleſiis ſuarũ dignitatum aut beneficiorum obligari, & perſonaliter reſidere debere. Quòd ſi id præſtare neglexerint,

rint, aduerſus eos, ad ſacrorum canonum ac ſacri Concilij Tridentini præſcriptum, procedetur.

CAPVT III.

SI qui autem ex prædictis, ſeſe priuilegio perpetuo aut temporali tutos & exemptos à perſonali reſidentia putent, dictum priuilegium Epiſcopo, ſeu eius Vicario, intra tres menſes exhibeant, vt cognoſcat an ex veris cauſis conceſſum ſit nec ne.

CAPVT IV.

BENEFICIATI, neque ex fundatione, neq. ex conſuetudine, vel aliter ad perſonalem reſidentiam obligati, nihilominùs onera Miſſarum beneficiis ſuis incumbentia, in Eccleſiis vbi ea fundata ſunt, plenè ac debitè expleri curent; alioquin hoc ipſo, etiamſi in loco priuilegiato reſederint, à fructibus beneficiorum ſuorum ſuſpẽdantur, & ſuſpenſi maneant, donec debitè docuerint de impleto onere Miſſarum, ob cuius omiſſionem ſuſpenſi fuerant.

CAPVT V.

PLVRALITAS beneficiorum, & certum continet animarum periculum, & totius ordinis Eccleſiaſtici peruerſio eſt; ideoque mandat hæc Synodus exactè ſeruari,

quidquid de ea in cap. De multa, x. De præbendis, ac in aliis ſacris Canonibus, & præſertim in ſacro Concilio Tridentino, decretum & ſtatutum eſt.

CAPVT VI.

PERMVTATIONES beneficiorum, quas vocant triangulares, & ſimplices reſignationes beneficiorum in fauorem tertij, cum clauſula, non aliter, neque aliàs, improbat etiam hæc Synodus, eaſdemque deinceps fieri prohibet.

TITVLVS XX.

De Scholis.

CAPVT I.

EX bona educatione ac inſtitutione Iuuentutis pendet pro magna parte ſalus totius reipublicę. Quapropter vbicumque ſcholæ tam quotidianæ quàm Dominicales adhuc requiruntur, agant Archipresbyteri cum Magiſtratibus & Præfectis locorum, vt eæ mox erigantur, ſimulque rationem ineant ipſis Ludimagiſtris de annuis ſtipendiis prouidendi.

CAPVT II.

PAVPERES per ſubtractionem eleemoſynarum menſæ pauperum, alij verò aliis pœnis liberos alioſq; domeſticos ſuos ad ſcholas Dominicales, ac lectionem Catechiſticam, mittere per Magiſtratus & Præfectos locorum ſine conniuentia compellantur; eoque tempore, quo iuuentus in ſcholis inſtituitur, à tripudiis & aliis inſolentiis, quibus iuuenes à ſcholis auocentur, omnino abſtineatur.

CAPVT III.

OPTAT hæc Synodus, vt tam in Dominicalibus quàm aliis quibuſcumque ſcholis, maſculi à viris, & puellæ à mulieribus tātùm inſtruantur: vbicumque tamen id obtineri non poterit, ſaltem locis & interſtitiis maſculi à puellis ſeparentur.

CAPVT IV.

SCHOLÆ Scholaſticis Capitulorum ſubiectæ, ab iiſdem Scholaſticis, ceteræ omnes ab Archipresbyteris, vel aliis ad id ab Ordinario deputatis, ſingulis ſaltem ſemeſtribus ſeriò viſitentur; nec vlli omnino libri in iis prælegantur, qui turpe aut obſcœnum quid contineant, quique ab Ordinario approbati non ſint.

Digitized by Google

CAPVT V.

SCHOLAS Dominicales frequentantes non tantùm doceantur legere & ſcribere; verùm etiam, & quidem præcipuè, inſtituantur in rudimentis fidei: & ante omnia doceantur Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum fidei, Præcepta Decalogi & Eccleſiæ, modumque confitendi ac Miſſæ ſacrificio inſeruiendi, & qui grandiores ſunt, rationem etiam ſe parandi ad Communionem.

CAPVT VI.

INSVPER hortatur hæc Synodus, vt in Scholis Latinis doceatur cantus Gregorianus; necnon vt Ludimagiſtri & Ludimagiſtræ Scholarum linguæ vernaculæ iuuentutem ſuam ſtatis diebus ad lectionem catechiſticam deducant, eoſque ibidem in officio contineant.

TITVLVS XXI.

De Seminarijs.

CAPVT I.

VBICVMQVE ſaluberrimum Decretum Concilij Tridentini de inſtituendis Seminariis necdum executioni mandatum eſt, curet Epiſco-

Digitized by Google

Epiſcopi illi plenè ac debitè ſatisfieri in proxima Synodo Diœceſana, in ſingulis Diœceſibus, quàm citiſſimè fieri poterit, celebranda. Vt autem hoc pro præſentis temporis ſtatu commodè fiat, ſexageſimus denarius, aut plus minúſve, prout videbitur Epiſcopo, cum conſilio eorum qui ex Decreto dicti Concilij Tridentini eidem ſunt adiungendi, è bonis Eccleſiaſticis in qualibet Diœceſi in hūc vſum applicetur.

CAPVT II.

INTER alia doceantur cantum Gregorianum, & cærimonias Eccleſiæ; & in illis ipſis, in Cathedralibus & aliis Eccleſiis exerceantur.

CAPVT III.

RECTOR vel Præſidens Seminarij ad minimum ſingulis annis adminiſtrationis ſuæ computum fideliter reddat.

CAPVT IV.

QVÆ prætereà pro pia inſtitutione huiuſmodi iuuentutis, & Seminariorum erectione, à Sacroſancta Tridentina Synodo decreta ſunt ſeſſ. 23. cap. 18. De reform. hîc habeantur pro inſertis.

TITVLVS XXII.

De elocatione & conſeruatione bonorum Eccleſiaſticorum.

CAPVT I.

QVÆ in prima Synodo Prouinciali Mechlinienſi de cõſeruatione ac debita adminiſtratione bonorũ Eccleſiaſticorũ decreta ſunt, eadem omnino amplectitur hæc Synodus: & inſuper iis adiicit ea quæ ſequuntur.

CAPVT II.

BONA Eccleſiæ locare non liceat vltra tempus à iure permiſſum.

CAPVT III.

POSSESSORES quorumcumque beneficiorum, litteras fundationum eorumdem, & omnium bonorum ad beneficia ſpectãtium, Decanis Capitulorum vel Archipresbyteris, quorum viſitationi ipſa beneficia ſubſunt, intra trimeſtre poſt publicationem præſentis Synodi exhibeant, in archiuis Epiſcoporum vel Capitulorum aſſeruandas, ſub pœna quatuor florenorum Seminario applicandorum; vel ſi eas ſe habere negent, ſub iuramento ſe deſuper expurgent.

CA-

CAPVT IV.

VBICVMQVE regiſtra bonorum quorumcumque collegiorum Eccleſiaſticorum, beneficiorum, fabricarum, menſarum ſancti Spiritus, aliarumq́; piarum fundationum, à quindecim annis legitimè renouata nõ fuerint, renouentur ea cum debita deſignatione limitum & contermino-rum infra annum proximum, idq́; ſumptibus eorum in quorum vtilitatem fiunt.

CAPVT V.

ET quia iniuria horum temporum multa interciderunt munimẽta bonorum Eccleſiaſticorum: vt iniquis debitoribus, quos in poſterum fortè ſolutionem denegare contingeret, obuietur; mandat hæc Synodus vniuerſis Beneficiatis huius Prouinciæ, vt ſinguli legitima faciant manualia, in quibus annuam ſolutionem ita ſignent, vt ex eiſdem manualibus ſucceſſu temporis legitima poſſeſſio probari poſſit. Et hæc ipſa manualia quotannis à Decanis viſitentur, & ſucceſſoribus gratis relinquantur.

CAPVT VI.

IN ſingulis Eccleſiis, parochialibus & ſacellis fiat inuentarium omnium ornamentorum; & quorumcumque aliorum

bonorum mobilium, ad ipſam Eccleſiam vel ſacellum pertinentium: idemque inuentarium à Paſtore, vel Rectore ſacelli, ac Æditui, ſubſignetur; atq; ita ſubſignatum cum ceteris munimentis debitè aſſeruetur.

CAPVT VII.

PASTORES, & quicumque alij Beneficiati, domos beneficiorum ſuorum integras conſeruent; ac debitè reparent, niſi reparationes earumdem ab aliis fieri debere certò conſtet. Archipreſbyteri, vbi ipſis id iuris ex conſuetudine competit, illas ſingulis annis ſeriò viſitent; & quando eas reparatione indigere aduertent, eam mox fieri mandent; & non obedientes denuntientur Epiſcopo, vel eius Vicario generali, vt ad debitas reparationes faciendas, prout iuris & rationis fuerit, compellantur, & pro præterita negligentia etiam puniantur. Si verò ad huiuſmodi reparationes obligatos, iis necdum perfectis, ex hac vita migrare vel beneficia ſua reſignare contigerit, bona domorum mortuariarum, eorumque qui beneficia ſua dimiſerunt, arreſtentur, & arreſtata maneant, donec eæ perfectæ fuerint.

CA-

CAPVT VIII.

RATIONES fabricarum, & menſarum pauperum, aliarumque piarum fundationum, ſingulis annis vbique reddãtur; vel ſaltem, vbi tenuiores ſunt earum prouentus, ſingulis bienniis: & de decennio in decennium contineant plenam ſpecificationem quantitatis, limitum, & conterminorum, ſiluarum, pratorum, ac terrarum arabilium; necnon expreſſam deſignationem tam fundorum & ædium, ſuper quibus redditus vel cenſus hypothecati ſunt, quàm ædium & fundorum, iiſdem hypothecis adiacentium, & conterminorum.

CAPVT IX.

CERTI quoque dies ad audiendas rationes vbique conſtituantur: & ſi eorum, quibus rationum redditio incumbit, culpa vel negligentia euenerit; quo minùs ſtatuto tempore redditio illa facta fuerit, ſinguli eorum multentur; & multa applicetur fabricæ, menſæ pauperum, vel fundationi, cuius computus reddi debuerat.

CAPVT X.

ORDINARII ipſi per ſe, vel ſaltém per Archipresbyteros, vel alios ad id deputandos, non tãtùm fabricarum & menſarum pauperum, ſed etiam hoſpitalium,

domorum orphanorum, ac quorumcumque locorum piorum computus ſemper audiant, & examinatis præcedētibus computibus videant num eorum concluſiones debitè purgatæ, ſeu reliqua eorum plenè ſoluta ſint; vtque omnia debitè adminiſtrentur, diligenter aduigilent.

CAPVT XI.

HOSPITALIA in ſubſidium peregrinorum erecta, hiſtrionibus, aleatoribus, aliiſque id generis hominibus non pateant: nec in iis viri cum feminis verſari permittantur, etiam ſi ſe matrimonio iunctos eſſe aſſeuerent.

CAPVT XII.

DECRETVM Concilij Tridentini ſeſſ. 22. c. 11. De reform. contra occupatores quorumcumque bonorum, & iurium Eccleſiæ ſubinde populo per Concionatores inculcetur, eumq; in finem hæc Synodus illud de verbo ad verbum hîc inſerendum cenſuit: *Si quem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate etiam Imperiali aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix cupiditas occupauerit, vt alicuius Eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſæcularis vel regularis beneficij, montium pietatis, aliorumve piorum locorum iuriſdictiones, bona, cenſus*

cenſus ac iura, etiam feudalia & emphyteutica, fructus, emolumenta, ſeu quaſtumque obuentiones, quæ in miniſtrorum & pauperum neceßitates conuerti debent, per ſe vel alios, vi vel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas Clericorum aut laicorum, ſeu quacumque arte, aut quocumque quæſito colore, in proprios vſus conuertere, illóſque vſurpare præſumpſerit, ſeu impedire ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur; is anathemati tamdiu ſubiaceat, quamdiu iuriſdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocumque etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ peruenerint, Eccleſiæ, eiusq; adminiſtratori ſiue beneficiato, integrè reſtituerit, ac deinde à Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit: quòd ſi eiuſdem Eccleſiæ patronus fuerit, etiam iure patronatus vltra prædictas pœnas eo ipſo priuatus exiſtat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis & vſurpationis huiuſmodi fabricator ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pœnis ſubiaceat; necnon quibuſcumque beneficiis priuatus ſit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à ſuorum ordinum executione, etiam poſt integram ſatisfactionem & abſolutionem, ſui Ordinarij arbitrio ſuſpendatur.

CAPVT XIII.

DENIQVE quicumque habent reliquias, ornamenta, munimenta, vel alia quæcumque, ad Eccleſias, hoſpitalia, monaſteria, aliáve loca pia diruta, vel deſerta, ſiue rectoribus deſtituta, quomodolibet ſpectantia, ad archiua Epiſcopi deferre teneantur ibidem conſeruanda.

TITVLVS XXIII.

De Reparatione Eccleſiarum.

CVM infinitæ quotidie oriantur lites ſuper reparatione Eccleſiarum, ſtante hoc ciuili bello deſtructarum, eò quòd Epiſcopatus huius Prouinciæ ſint in diuerſis Ducatibus & Comitatibus, & proinde non vbique eædem ſint conſuetudines: viſum fuit huic Synodo per modum prouiſionis, & ſine alicuius præiudicio, ex communi iuris diſpoſitione per ſacrum Concilium Tridentinum innouati, certam ſuper hac re ineundam eſſe rationem, cui omnes ſeſe conformare teneantur, poſteaquam ſuper eadem cum Ser^{mis} ſuis Celſ$^{.ibus}$ maturiùs actum fuerit.

TITV-

Digitized by Google

TITVLVS XXIV.

De Regularibus, & Monialibus.

CAPVT I.

MEMINERINT Superiores monaſteriorum, & domorum tam virorum quàm mulierum, decreti Concilij Tridentini, quo ſtatuitur, vt is tantùm numerus conſtituatur, ac conſeruetur, qui vel ex redditibus propriis monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari.

CAPVT II.

CVRÆ ſit etiam Epiſcopis, & aliis Superioribus, vt iuxta decretum dicti Concilij, extraordinarium Confeſſarium bis aut ter in anno monaſteriis Sanctimonialium offerant, qui non vnius vel alterius tantùm, ſed omnium omnino confeſſiones audire debeat: & certi ad hoc dies vbique præfigantur.

CAPVT III.

SCIANT ſimiliter ipſæ Sanctimoniales, etiam exemptæ, ſibi non licere poſt Profeſſionem, etiam ad breue tempus, monaſterium egredi; niſi ob aliquam ex tribus

cauſis

Digitized by Google

cauſis expreſſis Conſtitutione Sta memoriæ Pij V. hac de re edita, quæ inuiolabiliter eſt obſeruanda.

CAPVT IV.

CETERA omnia de Regularibus, ac Monialibus, in Concilio Tridentino, & in prima Synodo Prouinciali Mechliniensi, decreta amplectens, & innouãs, hæc Synodus inſuper addit ea quæ ſequuntur.

CAPVT V.

IN conuentuali Religioſorum & Monialium menſa, lectio ſacra, quantum res patitur, numquam omittatur.

CAPVT VI.

PRÆLATI Regularium eos tantùm ſubditis ſuis Confeſſarios deputent, quos præuio examine, per ſe vel Lectorem ſuum facto, inuenerint ſufficienter idoneos.

CAPVT VII.

LIBERTATI profeſſionis virginum Deo dicandarum hæc Synodus proſpicere volens, hoc præſenti decreto tollit omnia ſtatuta & conſuetudines, quæ dictæ libertati aliquo modo officere poſſunt. Prohibet itaque ne quarumcumque virginum capilli ante profeſſionem reſecentur: mandatque vt Epiſcopi, vel ab eis deputati, earumdem virginum voluntatem, tam ante

ſuſce-

ſuſceptionem habitus, quàm ante profeſſionem, ſacro Trid. Concilio ita iubente, diligenter explorent, non aliter tamen quàm eas ſolas eſſe certò cognoſcant.

CAPVT VIII.

VALDE dedecet in monaſteriis tam virorum quàm mulierum, hoſpitibus aduenientibus vina & cereuiſiam vendi; atque ideò etiam hæc Synodus id fieri diſtrictè prohibet, ſub pœna arbitraria.

CAPVT IX.

SI decreto Concilij Tridentini de lectione ſacræ Scripturæ in monaſteriis Religioſorum habenda negligẽtia Prælatorum alicubi non ſatisfiat, Epiſcopi locorum, auctoritate à dicto Concilio ſibi attributa, id debitè procurent.

TITVLVS XXV.

De Foro, Iuriſdictione & Immunitate Eccleſiaſticis.

CAPVT I.

ORDINARII locorum, eorumque Officiales, iuxta decretum Concilij Tridentini cauſas omnes, etiam beneficiales, ſaltem infra bien-

Digitized by Google

biennium à die motæ litis terminent; alioquin poſt id ſpatium liberum ſit partibus, vel alteri illarum, Iudices ſuperiores, aliàs tamen competentes, adire.

CAPVT II.

IVDICES appellationum eas non recipiant, niſi à definitiua, vel à definitiuæ vim habente, & cùm grauamen per appellationem à definitiua reparari nequeat; prout per Concilium Tridentinum decretum eſt.

CAPVT III.

VT in ceteris omnibus, ita quoque vel maximè in adminiſtrãda iuſtitia, quoad ſtatuta Curiarum, ſalaria, & ſtipendia miniſtrorum & practicorum earum, ceteraque huiuſmodi, vniformitatem in tota Prouincia ſeruari expedit. Et ideò ſtatuit præſens Synodus, vt vniformis & moderata ratio, deſuper eiuſdem Synodi auctoritate conſtituenda, ab omnibus, quos concernit, obſeruetur.

CAPVT IV.

IN correctionibus conforment ſe Epiſcopi decreto Cõcilij Tridentini, ſeſſ. 25. cap. 3. vt nimirum rariùs cenſuris vtantur, ſed aliis mediis ibidem à Concilio præſcriptis.

CA-

CAPVT V.

VT ſatisfiat decreto Concilij Tridentini, quod iubet in ſingulis Conciliis Prouincialibus, aut Diœceſanis, aliquot perſonas iuxta Conſtitutionem BONIFACII VIII. quæ incipit, *Statutum*, &c. qualificatas, & alioquin ad id aptas deſignari, quibus præter Ordinarios locorum, cauſæ Eccleſiaſticæ in partibus delegandæ, à quolibet Legato vel Nuntio, atque etiam ab ipſa Sede Apoſtolica committâtur: præſens Synodus deſignat, & nominat perſonas infraſcriptas, earumq́ue nomina, cognomina, & qualitates, ad Suam Sanctitatem tranſmittenda eſſe ſtatuit.

IN ARCHIEPISCOPATV MECHLINIENSI pro idoneis nominati & deſignati ſunt:

MECHLINIÆ,

D. Henricus Franciſcus vander Burch, I. V. Licentiatus, Decanus Eccleſiæ Metropolitanæ Mechlinienſis, & Vicarius generalis Archiepiſcopatus eiuſdem.

D. ac M. Petrus vanden VViele, ſacræ Theologiæ Licentiatus, eiuſdem Eccleſiæ Metropolitanæ Archidiaconus.

D. Iacobus Boonen, I. V. Licentiatus, Canonicus & Officialis Mechlinienſis.

LOVANII,

Rdus Pater D. Libertus Schaloun, Abbas Vlierbacenſis.

Rdus Pater D. Ioannes Druſius, S. Theologiæ Licentiatus, Abbas Parcenſis.

Rdus Pater D. Ludouicus ab Eynatten, Abbas S. Gertrudis, & Conſeruator Priuilegiorum Vniuerſitatis Louanienſis.

BRVXELLÆ,

D. Petrus Pantinus, Decanus inſignis Eccleſ. Collegiatæ S. Gudilæ Bruxellenſis, Protonotarius Apoſtolicus.

D. Cæſar Clemens, S. Theol. Doctor, Decanus Eccleſiæ Collegtæ Anderlechtenſis, Protonotarius Apoſtolicus.

D. Cornelius VVorzel, S. T. Licentiatus, Decanus Bredanus, & Plebanus Bruxellenſis.

IN EPISCOPATV GANDENSI.

D. ac M. Adrianus Varræus, S. T. Licentiatus, Cathed. Eccleſ. S. Bauonis Præpoſitus.

D. ac M. Petrus Bernaerts, S. T. Licentiatus, eiuſdem Eccleſiæ Decanus.

Rdus Pater D. Liuinus vander Meulen, Abbas Thrunchinienſis.

D. Franciſcus del Rio, V. I. Licentiatus, Canonicus Eccleſiæ Cathedralis S. Bauonis, & Officialis Gandauenſis.

D. ac

Digitized by Google

D. ac M. Philippus Iadaert, S. T. Licentiatus, Eccleſiæ Colleg.tæ S. Pharaïldis Decanus.

IN EPISCOPATV BVSCODVCENSI.

D. ac M. Gisbertus Coeuerincx, S. Theolog. Licentiatus, & Eccleſiæ Cathedralis Decanus, deſignatus Epiſcopus Dauentrienſis.

R.dus Pater D. Arnoldus Veſſemius, Abbas monaſterij Bernenſis.

D. Eucrardus de Raueſteyn, V. I. Licentiatus, Canonicus dictæ Cathedralis Eccleſiæ, & Officialis.

IN EPISCOPATV RVREMVNDENSI.

D. ac M. Petrus Pollius, S. T. Doctor, Cathedralis Eccleſiæ Ruremundenſis Decanus.

D. Fridericus Ioannis, Cantor eiuſdem Eccleſiæ & Canonicus.

D. Guilelmus Randeraet, I. V. Licentiatus, & eiuſdem Eccleſiæ Canonicus.

IN EPISCOPATV BRVGENSI.

D. ac M. Nicolaus de Heere, Eccleſiæ Cathedralis Brugenſis Decanus.

R.dus Pater D. Ioannes de Bourier, Abbas monaſterij S. Andreæ.

R.dus Pater D. Ioannes Montanus, Abbas monaſterij de Eeckhoudt.

D.ac M. Arnoldus à Mechlinia, S.Theologiæ Licentiatus, Eccleſiæ Cathedralis Archidiaconus & Canonicus.

D.Remigius Driutius, I.V. Licentiatus, Canonicus eiuſdem Eccleſiæ & Officialis.

D.ac M.Dionyſius Chriſtophori, S.Theol.Licentiatus, eiuſdem Eccleſiæ Canonicus & Scholaſticus.

IN EPISCOPATV ANTVERPIENSI.

D.Ioannes del Rio, V. I. Licentiatus, Decanus Eccleſiæ Cathedralis Antuerpienſis, & Vicarius Epiſcopatus eiuſdem, & Protonotarius Apoſtolicus.

R^dus Pater D.Dionyſius Feyten, Abbas monaſterij S.Michaëlis.

D.Cornelius de VVitte, S.Theol.Licentiatus, Archidiaconus & Canonicus dictæ Cathedralis Eccleſiæ.

D.Ioannes Geuarts, I. V. Licentiatus, eiuſdem Eccleſiæ Canonicus & Officialis.

D.Antonius Heylvvighen, I.V. Licentiatus, eiuſdem Eccleſiæ Canonicus & Theſaurarius.

D.ac M.Aubertus Miraus, S.Theol. Baccalaureus, Canonicus & Scholaſticus eiuſdem Eccleſiæ.

IN

IN EPISCOPATV YPRENSI.

D. Iudocus Veranneman, Eccleſiæ Cathedralis Decanus.

R^dus Pater D. Carolus de Argenteau, monaſterij S. VVinoci Abbas.

R^dus Pater D. Vincentius du Buer, monaſterij S. Ioannis Abbas.

D. Carolus van Houcke, I. V. Licentiatus, Cathedralis Eccleſiæ Archidiaconus & Canonicus.

D. Ludouicus Vlaminck, I. V. Licentiatus, eiuſdem Eccleſ. Cathedralis Theſaurarius.

D. Franciſcus de Montmorency, Eccleſiæ Coll^giæ oppidi Caſletenſis Præpoſitus.

SI quempiam ex prænominatis ante proximam Synodum Prouincialem, aut Diœceſanam, mori contigerit; Epiſcopus cum conſilio Capituli alium vſque ad proximam Synodum ſubſtituet, eamdemque ſubſtitutionem ad Sedem Apoſtolicam tranſmitti curabit.

Digitized by Google

TITVLVS XXVI.

De Synodo Prouinciali, & Diœceſana.

CAPVT I.

CONCILIO Prouinciali, vel Diœceſano, debitè cōuocato, omnes qui de iure vel conſuetudine illi intereſſe debent, die & loco præfixis perſonaliter comparebunt, niſi legitimè impediti fuerint: quo caſu tempeſtiuè de cauſa impedimenti fidem facient: & nihilominùs Procuratorem virum Eccleſiaſticum mittent, non tantùm ad audiendum & referendum, ſed etiam ad deliberandum & agendum, quæ principalis faceret, ſi perſonaliter intereſſet, nec non ad ſimpliciter acceptandum & recipiendum, quæcumque in ipſa Synodo ſtatuta & decreta fuerint.

CAPVT II.

CONTRA abſentes non legitimè excuſatos, vel qui Procuratorem ſufficienti mandato inſtructum nō miſerint, primùm ad contumaciam etiam per affixionē edicti publici ad valuas loci in quo Cōcilium celebrabitur, deinde ad alias pœnas iuxta Canonicas ſanctiones decernēdas procedatur.

CA-

Digitized by Google

CAPVT III.

NEMO, ſine licentia Præſidis Concilij, à Concilio recedere audeat; neque tunc aliter quàm ſufficienti conſtituto Procuratore.

CAPVT IV.

QVòd ſi Epiſcopi, & alij qui intereſſe debent, à nouiſſimo Concilio circa hæc aliqua obſeruauerint, quod in futuro Concilio proponendum videatur, id vno menſe ante diem præfixum ipſi Metropolitano per litteras ſignificent.

CAPVT V.

QVÆCVMQVE in hac prouinciali Synodo, ad maiorem Dei gloriam & animarũ ſalutem, ſtatuta ſunt per vniuerſam Mechlinienſem Prouinciam, per ſingulas diœceſes intra annũ Diœceſanis Synodis publicanda ſunt; ad quas omnes omnino, tam exempti quàm non exempti, vt publicari ea audiant, & ad ea ſe conforment, ex decreto Tridentinæ Synodi ſeſſ. 24. De reform. cap. 2. accedere tenebuntur.

QVÆ reliqua ſunt reformationem cõcernẽtia, & tempore exiguo expediri non potuerunt, Epiſcopi in proxima Synodo Diœceſana ſtatuant, prout vtilitatem Eccleſiæ poſtulare iudicabunt. Mandat

poſtremò hæc eadem Synodus Prouincialis, vt quæcumque tam in Concilio Tridentino quàm in hac ipſa Synodo decreta & ſtatuta ſunt, poſt impreſſionem inuiolabiliter obſeruentur; omnia interim & ſingula cenſuræ & iudicio Sedis Apoſtolicæ quàm humillimè ſubmittens. Actum Mechliniæ Anno Domini milleſimo ſexcenteſimo ſeptimo, die decimanona menſis Iulij; ſubſignatum;

Matthias Archiepiſcopus Mechlinienſis.
Petrus Damant Epiſcopus Gandauenſis.
Gisbertus Maſius Epiſc. Buſcoducenſis.
Henricus Epiſcopus Ruremundenſis.
Carolus Philippus de Rodoan Epiſcopus Brugenſis.
Ioannes Miræus Epiſcopus Antuerpienſis.
Carolus Maſius Epiſcopus Yprenſis.

ANte horum Decretorum publicam lectionem, R^mus & Ill^mus Dominus Præſidens, re cum RR^mis DD^nis Coëpiſcopis communicata, ſequentem ſchedulam de ſcripto pronuntiauit, eamque hîc ad calcem ad verbum adſcribi mandauit:

RR^di ac venerabiles DD^ni: Rerum de quibus hactenus hîc actum eſt multitudo & grauitas, meritò tempus extenſius requireret & lon-

longius, præſertim cùm de pleriſque etiam ſint conſulendæ Serᵐᵃ Celſⁿᵉˢ Suæ, quarum protectione ſperamus faciliorē executionem: ſed cùm RRⁿᵗᵃ VVᵃ ſæpiùs nobis expoſuerint, quanto cum damno ab ouibus ſuis abſint, & quanto hic ſumptu detineantur, ideoq; ſe non ferre diuturniorem moram; viſum eſt RRᵐⁱˢ Patribus huius Synodi vos cum bona venia ſua dimittere, declarando, & conſueto modo publicando, quod vobis auditis, & expenſis rationibus veſtris & ſuis, decernendum & obſeruandum videtur.

Poſt cuius ſchedulæ pronuntiationem prædicta Cōcilij Decreta publicè lecta fuerunt, die vigeſima menſis Iulij anni milleſimi ſexcēteſimi ſeptimi. In cuius rei fidem nos infraſcripti eiuſdem Concilij Secretarij propria manu ſubſcripſimus:

Petrus Pantinus, Protonotar. Apoſtolicus, Decan, Eccl. S. Gudilæ Bruxellenſis.

Dionyſius Chriſtophori, Cathedr. Eccleſiæ Brugenſis Cononicus & Scholaſticus.

TESTIMONIVM

Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini D. CARDINALIS PAMPHILII ſuper facta recognitione Concilij Prouincialis Mechlinienſis ab Ill^{mis} & R^{mis} DD. DD. Cardinalibus Interpretibus ſacri Concilij Tridentini.

NOS *Hieronymus tt. S. Blaſij de Annulo S. R. E. Cardinalis Pamphilius, fidem facimus & atteſtamur, Decreta confecta in Prouinciali Synodo à Reuer*^{mo} *D. Archiepiſcopo Mechlinienſi, eáq; à R. D. Dionyſio Chriſtophori, Cathedralis Eccleſiæ Brugenſis Canonico, ipſiúſque Archiepiſcopi Procuratore, ad S*^{mum} *D. N. perlata à ſacra Congregatione Cardinalium Concilio Tridentino interpretando præpoſitorum emendata, recognita, atque aptata fuiſſe: necnon eorumdem Decretorum exemplum apud ipſam Congregationem remanſiſſe; cum quo huiuſmodi Decreta hoc libello chartarum xxxix. (quarum prima incipit,* Decreta, *&c. vltima verò,* Potuerunt, *&c. & deſinit,* Eccleſiæ Brugenſis Canonicus

&

& Scholaſticus) *deſcripta, & collata in omnibus, & per omnia concordant. In quorum fidem his propria manu ſubſcripſimus, & ab infraſcripto Secretario item ſubſcribi, ſigillique noſtri impreſſione communiri mandauimus. Datum Romæ, die iij. Aprilis, Anno* M. DC. VIII.

Hier. Card^lis Pamphilius.

Ioannes Franc. Fagnanus ſacræ Congreg^is Concilij Secretarius.

BRE-

BREVE

S^MI D. N. PAVLI PP. V.

SVPER CONFIRMATIONE CONCILII PROVINCIALIS MECHLINIENSIS.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo & Epiſcopis Prouinciæ Mechlinienſis,

PAVLVS PP. V.

VENERABILES Fratres, Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Acta Synodi Prouincialis Mechlinienſis, à fraternitatibus veſtris nuper habitæ, quæ dilectus filius Dionyſius Chriſtophori Canonicus & Scholaſticus Eccleſię Brugenſis ad nos detulit, vt ſi nobis probarentur illa confirmaremus auctoritate noſtra Apoſtolica; nonnullis mutatis, vt videbitis, approbauimus: recognita prius mandato noſtro, à Venerabilibus Fratribus noſtris ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardina-

Digitized by Google

dinalibus, Interpretibus ſacri Concilij Tridentini. Laudamus valdè, Fratres Venerabiles, zelum pietatis, prudentiam & vigilantiam veſtram, quam in huiuſmodi Decretis ſanciendis agnouimus, ac Deum ſapientiæ & miſericordiarum Patrem precamur, vt quotidie in vobis augeat dona diuinæ ſuæ gratiæ, vt miniſterij veſtri ac laborum, quos ad eius ſanctiſſimi nominis gloriam & animarum ſalutem ſuſcipitis, præmia benignus vobis retribuat, cùm reddideritis rationem villicationis veſtræ. Quemadmodum etiam hortamur, atque Apoſtolica auctoritate, quam à Dei benignitate licet immeriti accepimus, iubemus, vt eius Synodi Decreta omnia, quæ ad ſacrorum Canonum præſcriptum omnes iſtius Prouincię Epiſcopos omneſq; eorum Diœceſanos obſtringunt, ab omnibus quàm diligentiſſimè & inuiolatè ſeruentur: ac vobis omnibus Apoſtolicam benedictionem noſtram peramanter largimur. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, quarto Kal. Maij, M.DC.VIII. Pontificatus noſtri anno tertio.

Petrus Stroza.

Aliud

Digitized by Google

Aliud Teſtimonium examinati Concilij, ab Illmo & R^{mo} Domino D. CARDINALE PAMPHILIO directum R^{mo} & Illmo Domino Archiepiſcopo Mechlinienſi.

PERILL^{RI} AC R^{MO} DOMINO VTI FRATRI D. ARCHIEPISCOPO MECHLINIENSI.

PERILL^{RIS} *ac R^{me} D. vti frater: Prouincialem Synodum Mechlinienſem, ab Amplit. T. adhibitis Comprouincialibus Epiſcopis nouiſſimè celebratam, & à R^{do} D. Dionyſio Chriſtophori Cathedralis Eccleſiæ Brugenſis Canonico & Scholaſtico, Ampl^{ms} T. & ipſorũ Comprouincialium Epiſcoporum Procuratore, exhibitam, eiuſq; Decreta ad mores moderandos, exceſſus corrigendos, abuſus iſtic bellorum præſertim iniuria atque hæreticorum artibus introductos eradicandos, piè ac ſapienter confecta, Ill^{mi} Cardinales Trid. Conc. S^{mi} D. N. auctoritate Interpretes, pro munere ſibi iniuncto diligenter recognouerunt, atque vbi oportuit, etiam emendarunt. Itaque illam ipſam Synodum ad Ampl^{em} T. nunc remittimus, pro ſui muneris debito edendam, publicandam, & ſedulò in iſta Prouincia obſeruandam, vt egregiæ ac pientiſſimæ operæ, & induſtriæ, ſaluberrimique laboris fructus, quos ſibi initio propoſuit, vberiores*

riores in dies, adiuuante Domino, percipiat. Quod vt cumulatè & quàm celerrimè fiat, nos ſummis precibus à diuina benignitate contendimus, Ampl^niq^ T. ſalutem plurimam precamur in Domino. Romæ, die x. Aprilis, Anno M. DC. VIII.

Ampl^nis T. Perill^ris ac R^mæ

vti frater ſtudioſiſſ.

Hier. Card^lis Pamphilius.

Secundæ litteræ prænominati Ill^mi & R^mi Domini D. CARDINALIS PAMPHILII ad dictum R^mum & Ill^mum D. ARCHIEPISCOPVM MECHLINIENSEM, teſtantes omnium Proteſtationum in examine & recognitione huius Concilij eam habitam rationem quam ius & ratio requirit, ideóque illud iam omnes obligare.

PERILL^RI AC R^MO DOMINO VTI FRATRI D. ARCHIEPISCOPO MECHLINIENSI.

PERILL^RIS *ac R^me D. vti frater. Synodum Prouincialem Mechlinienſem ab Ampl^e T. adhibitis Comprouincialibus Epiſcopis nouiſſimè celebratam, à Sacra Congregatione Cardinalium Concilij Tridentini*

tini Interpretum recognitam, ac nonnullis opportunè immutatis probatam fuiſſe, iam aliis litteris pro munere noſtro atteſtati ſumus. Nunc ne cuipiam aduerſus ipſum Concilium, prudenter ac moderatè vnanimi Epiſcoporum conſenſu confectum, conquerendi anſa aut occaſio vlla ſuperſit; ſuperaddere placuit, quod reipſa verum, Illmoi Patres in ea recognitione, atque emendatione, Proteſtationes iſtic habitas, ac in ipſa Synodi calce deſcriptas, perlegiſſe, expendiſſeq́, ac earum, quantum ſacri Canones iuſtitiæ norma ſuadebant, rationem habuiſſe. Illam igitur ipſam Synodum, eiuſq́ Decreta incunctanter exequatur Ampdo T. quando iam nullum legitimum obſiſtit impedimentum, & benè valeat in Domino, à quo diuturnam illi incolumitatem cum eius gratiæ incremento precamur. Romæ, die xxij. Maij, M. DC. VIII.

Amplnis T. Perillris ac Rmæ

vti frater ſtudioſiſſ.

Hier. Cardlis Pamphilius.

PLACCAET
ENDE
ORDINANCIE
VANDE EERTZHERTOGEN
onſe ghenadighe Heeren ende Princen.

Waerby wordt ordre gheſtelt, tot goede ende neerſtighe onderhoudinghe van ſekere poinčten ende articulen, gheſloten ende ghearreſteert in het Synode Prouinciael van Mechelen, ghehouden inde maenden van Iunius ende Iulius, ſeſthien hondert ſeuen.

ALBERT ende ISABEL CLARA EVGENIA, Infante van Spaignien / bijde gratie Godts / Eertzhertoghen van Ooſtenrijck / Hertoghen van Bourgundien / van Lotrijck / van Brabant / van Limborch / van Luxemborch / ende van Geldre / Grauen van Habſburch / van Vlaenderen / van Artois / vã Bourgundien / van Thirol Palſgrauen / ende van Henegouwe / van Hollandt / van Zeelandt / van Namen / ende van Zutphen / Marck-grauen des Heylighs Rijcx van Roome / Heere ẽ Vrouwe van Vrieslandt / van Salins / van Mechelen / vande Stadt / Steden ende Landen

tini Interpretum recognitam, ac nonnullis opportunè immutatis probatam fuiſſe, iam alijs litteris pro munere noſtro atteſtati ſumus. Nunc ne cuipiam aduerſus ipſum Concilium, prudenter ac moderatè vnanimi Epiſcoporum conſenſu confectum, conquerendi anſa aut occaſio vlla ſuperſit; ſuperaddere placuit, quod reipſa verum, Ill^mi Patres in ea recognitione, atque emendatione, Proteſtationes iſtic habitas, ac in ipſa Synodi calce deſcriptas, perlegiſſe, expendiſſeq́, ac earum, quantum ſacri Canones iuſtitiæ norma ſuadebant, rationem habuiſſe. Illam igitur ipſam Synodum, eiuſq́ Decreta incunctanter exequatur Amp^do T. quando iam nullum legitimum obſiſtit impedimentum, & benè valeat in Domino, à quo diuturnam illi incolumitatem cum eius gratiæ incremento precamur. Romæ, die xxij. Maij, M. DC. VIII.

Ampl^nis T. Perill^ris ac R^mæ

vti frater ſtudioſiſſ.

Hier. Card^lis Pamphilius.

Digitized by Google

PLACCAET
ENDE
ORDINANCIE
VANDE EERTZHERTOGEN onſe ghenadighe Heeren ende Princen.

Waerby wordt ordre gheſtelt, tot goede ende neerſtighe onderhoudinghe van ſekere poinƈten ende articulen, gheſloten ende ghearreſteert in het Synode Prouinciael van Mechelen, ghehouden inde maenden van Iunius ende Iulius, ſeſthien hondert ſeuen.

ALBERT ende ISABEL CLARA EVGENIA, Infante van Spaignien / bijde gratie Godts / Eertzhertoghen van Ooſtenrijck / Hertoghen van Bourgundien / van Lotrijck / van Brabant / van Limborch / van Luxemborch / ende van Gelder / Grauen van Habſburch / van Vlaenderen / van Artois / vā Bourgundien / van Thirol Palſgrauen / ende van Henegouwe / van Hollandt / van Zeelandt / van Namen / ende van Zutphen / Marck-grauen des Heylighs Rijcx van Roome / Heere eñ Vrouwe van Vrieſlandt / van Salins / van Mechelen / vande Stadt / Steden ende Landen

van Utrecht / Ouerijſſel / ende van Groenin-
gen / Allen den ghenen die deſe teghen-woordi-
ghe ſien ſullen / Saluyt. Alſoo den Eerweer-
dighſten Vader in Gode / onſen ſeer lieuen ende
ghetrouwen den Eertzbiſſchop van Mechelen /
van onſen Raede van State / ende de andere
Biſſchoppen van ſijne Prouincien / ons hebben
ouerghebroght de poincten ende articulen by
hen ghedecreteert ende gheordineert / in het
Synode Prouinciael tot Mechelen / ghehou-
den inde maenden van Junius ende Julius /
duysent ſes hondert ende ſeuen / verſoeckende
dat ons ghelieuen wilde daer toe te voegen onſe
auctoriteyt / tot bequamer ende ghereeder exe-
cutie van diere / in alles daer onſe ẽ onſer Offi-
cieren behulp ende beweghinghe ſoude mogen
van noode weſen / waer inne hebbende beuon-
den vele poincten grootelijcks dienende tot voor-
deringhe vanden dienſt Godts ende ſalicheydt
der ſielen / t'welck wy ſeer beherten / ende voor
ſoo vele ons moghelijck is / ſoecken in alles te
beuoorderen / volghende de openinghe van on-
ſen t'weghen daer op gedaen / in hunne vergae-
deringhe door onſen ſeer lieuen ende ghetrou-
wen Preſident van onſen grooten Raet Mee-
ſter Jacques Liebart. Doen te wetene, dat
hebbẽde alles doen rijpelijck examineren in on-
ſe Raeden / Secreten ende van Brabant / ende
daer op ghehadt hun aduijs / willen de alſulcken
goedt deughdelijck ende heyligh werck ver-
uoorderen in gheuolghe van het ghene dat eer-
tijts gedaen is gheweeſt by wijlen hooghloffe-
lijcker gedachten den Coninck Philippus den
twee-

tweeden van dien naeme/onſen ſeer lieuen Hee-
re ende Vader (wiens ſiele Godt ghenadigh zy)
hebben gheordineert eñ gheſtatueert/ ordineren
eñ ſtatueren by deſen de poincten eñ articulen
hier naer volgende / om de ſelue onderhouden
eñ naergeuolght te worden in alle de Biſdom-
men der voorſ. Prouincie van Mechelen.

I.

Inden eerſten dat niet gheoorloft en ſal we-
ſen/aen wien het oock zy/ ſchole te houden/ om
te onderwijſen eenige kinderẽ/ t'zy knechtkens
oft dochterkens/ al eer hy daer van oorlof ſal
hebben verkregen vanden Scholaſter der plaet-
ſen/in dien daer eenen is / ende elders / vanden
Landtdeken/ eñ oock mede van onſen Officier
principael: welcke permiſſie niet en ſal gegeuen
worden/ dan aen alſulcke perſoonen/ vã wiens
goet leuẽ/ Religie/ nuthept eñ wijshept ſy volle
ſatisfactie ſullen hebbẽ/ontfaende van hen oock
de profeſſie ende belijdinghe van t'gheloove by
t'voorſ. Synode geordineert ende geſtatueert.

II.

Ghelijcke belijdinghe ſullen doen in handen
vanden Ordinaris / oft anderen daer toe ghe-
committeert / alle Prenters / Boeckdruckers/
oft vercoopers / daer toe behoorlijcken gheau-
thoriſeert by ons oft by onſe Officieren.

III.

De welcke ſullen oock belouen eñ zweeren by
eedt / dat ſy gheene verboden boecken en ſullen
doen inbrengẽ/ vercoopen/ vertieren/ noch oock
binden.

IIII.

En ſullen voorts niet moghen de voorſey-

Digitized by Google

de Boeck-druckers eenige Boecken oft Tractaten drucken/ al eer ſy daer toe vercregen zullen hebben onſe opene brieuen / oft acten van permiſſie in behoorlijcker vorme: de welcke wy niet en willen ghegheuen worden/ dan naer behoorlijcke ende voorgaende viſitatie ẽn approbatie der voorſ. Boecken oft Tractaten.

V.

Verbiedende aen allen anderen/ niet weſende toegheſaten Boeck-druckers oft vercoopers/ hen te moeyen oft behelpen met vercoopen oft vertieren van eenighe Boecken.

VI.

Namentlijcken inde ſterfhuyſen vande gheleerde lieden oft andere/ daer eenighe Boecken gevonden ſullen wordẽ/ wy verbieden aen hunne erfgenamen oft executeuren van hunne Teſtamenten / indien daer eenighe zijn / voorts te varen tot het vercoopen van alſulcke Boecken/ al eer de ſelue geuiſiteert ſullen zijn (ſonder eenighen laſt niettemin van het ſterfhuys) by den genen die daer toe gheco͂mitteert ſal worden by den Ordinaris / ende by hen oorlof ſal vercreghen zijn totte voorſ. vercoopinghe.

VII.

Insgelijcks ordineren wy dat geene Camerſpelen/ Comedien/ oft andere ſpelen van recreatie/ Danſen oft Liedekens gheprent oft gherepreſenteert en zullen mogen wordẽ/ ten zy naer behoorlijcke viſitatie / ẽn voorgaende conſent/ gelijck daer op particulierlijck geordineert is by onſe brieuen van Placcaete/ vãden vijfentwintighſten Mey/ duyſent ſes hondert ende een.

VIII.

VIII.

Ende om te voorcommen ende verhoeden d'abuyſen die dicmaels geſchieden in het doopen vande kinderkens/door de cleyne experientien eñ onwetentheyt vande Vroedevrouwen/ ordineren wy wel ernſtelijcken/ dat geene vrouwen haer en ſullen vervoorderẽ oft begeuen tot alſulcken officie eñ aſſiſtentie/ten zy dat ſy daer toe te voren gheadmitteert zijn by den Officier eñ Magiſtraet der plaetſen / de welcke oock de ſelue niet en ſullen daer toe ontfanghen / ſonder wel onderricht te zijn van haere nutheyt / bequaemheyt/ eñ Religie/ by ſchrifteliĳcke atteſtatie vanden Paſtoor van hunne Prochie : ende worden de voorſ. Vroedevrouwen ghehouden te glouen eñ zweeren in handen van den voorſ. Officier/getrouwelijc ouer te brenghen de kinderen tot de gheboorte / vande welcke ſy ſullen gheroepen zijn gheweeſt / ende dat aen den Paſtoor daer onder ſy ghebooren ſullen zijn/ binnen den derden dagh van hunne gheboorte.

IX.

Soo wanneer de vrije Mercten / oft de wekeliĳcke merct-dagen ſullen commen te vallen op eenen Sondagh/ oft anderẽ geboden Feeſtdagh / ordineren wy aende Magiſtraten ende Wet-houderen vande plaetſen/de ſelue te doen houden op den voorgaenden oft naeſtvolghenden dagh / tot beteren gherieue ende ter ghelegentheyt vande ghemeynte.

X.

Beuelen insghelijcks allen onſen Officieren eñ Rechteren/ eñ dien van onſe Vaſſalen/ ſorge

te dragghen/dat de misdadighe die ter doot verweſen ſullen zijn/ in tijts van hunne ſalighept ot vermaent mogen worden/ende dat ſp geadminiſtreert worden van het H. Sacrament des Autaers / niet teghenſtaende dat van ſulcks tot noch toe gheen ghebrupck en is gheweeſt.

XI.

Verbieden eenen iegelijcken die de Heplighe Ordres oft Wijdinghe ontfangen ſullē hebben/ onder tijtel van Patrimonie van veertigh guldens s'iaers / weſende den taux daer van ghedaen in het voorſ. Synode/het ſelue af te gaen/ reuoceren / oft wegh te gheuen / t'zp aen hunne vrienden oft andere/ noch oock het ſelue te vercoopen oft belaſten.

XII.

Verclarende alle ſoodanige ende diergelijcke giften/ vercoopinghen/ belaſtinghen/ beſettingen / oft andere diſpoſitien van alſulcke goeden van geender weerden/ ten zp mits behoudende ende reſeruerende de tochte / oft anderſſins hen regulerende naer de ſolemnitepten bp het voorſ. Synode geboden ende geſtatueert: ende op dat daer inne gheen miſbrupck en gheſchiede/ ordineren wp dat alſulcke patrimoniale goeden ſullen gheſpecificeert worden in't inſtrument van hunnen tijtel/Orden oft wijdinghe.

XIII.

Ende willende voorts verhoeden ende voorcommen alle occaſien van ſuperſtitie/verbieden allen eñ eenen ieghelijcken / van wat qualitept oft conditie ſp zijn/ hen te onderwinden oft moepen met waerſeggingen van toecomende/

oft

oft openbaringhen van verborghen ſaecken: eñ ſoo verre deshaluen eenige beticht oft ſchuldigh beuonden ſouden worden / ordineren wy wel ernſtelijcken aen allen onſe Rechteren / ende aen dien van onſe Vaſſalen / de ſelue te bannen voor altoos buyten onſe Landen ende Prouincien / ſtraffende met groote boeten / oft anderſſins de gene die tot alſulcke te raede gaen.

XIIII.

Procederende oock ernſtelijcken eñ met alder vlijt tegens de geſuſpecteerde oft gheaccuſeerde perſoonen / van toouerijen oft maleficien / volghens nochtans d'inhouden van het reglement dat hier op gemaeckt ende geſonden is geweeſt ſoo aen de Biſchoppen ende Prelaten van herwaerts ouer / als aen die van onſe Raeden ende andere gherichten / den twintighſten dagh van Julius / duyſent vijfhōdert twee en negentigh.

XV.

Ende gelijck wy ſeer nootelijcken beuinden / dat in alder ſpoet eñ ernſticheyt volbroght ende geexecuteert worde / het gene by het H. Concilie van Trenten gheordineert ſtaet / nopende de competente portie vande Paſtoors / eñ dat ter plaetſen alwaer hier inne noch niet verſien en is; wy beuelen aende Raeden ende Magiſtraten onder de ſelue Prouincien / dat ſy hier op verſocht zijnde by de voorſ. Biſchoppen / hen alle behulp eñ aſſiſtentie doen totte executie van allen het ghene dat dien aengaende by het voorſ. Synode geſtatueert is: doende oock promptelijck depeſcheren hunne brieuen van mandementen aen alle Huyſſiers eñ Sergeanten / om

Digitized by Google

reelijcken te executeren allen t'ghene dat by de voorſ. Biſchoppen ſal geordineert zijn/ het ware by maniere van provisie / oft diffinitiuelijck.

XVI.

Ende ſoo verre dat door de voorſ. middelen by het Concilie van Trenten geordineert / hier inne niet en ſoude connen verſien geworden/ de voorſ. Raden ende Magiſtraten ſullen debuoir doen om te vinden by opſettingen/collecten/ oft anderſſins/ het gene dat de voorſ. Biſchoppen ſullen verclaren te cort te comen ouer het behoorlijck onderhoudt vande voorſ. Paſtoors/ volgens den taux daer van gedaē in het voorſ. Synode / weſende onſe intentie/ dat soo wanneer de voorſ. Ordinariſen ſouden weſen in gebreke van te verſien aende voorſ. Paſtoors/ op de voorſ. competentie/ dat alſ-dan de ſelue Paſtoors hen ſullen moghen vertrecken ende adreſſeren aen onſe Raeden van hunne Dioceſe reſpectiuelijcken/ om op hun beclagh daer inne verſien te worden/ beſunder by interuentie van onſe Fiſcalen/indien des noodt zy.

XVII.

Onſe voorſ. Officieren/ eñ die van onſe Vaſſalen ſullen hun behoorlijck eñ getrouwe debuoir doen/ aengaēde de' gene die hunne wooninghe veranderen van d'een plaetſe op d'andere / ſoo t'ſelue gheordineert is by de Placcaeten vande Princen onſe voorſaten.

XVIII.

Ende op dat alles te beter achtervolght ende onderhouden worde / ſoo is onſe intentie / dat alle Paſtoozen bemerckēde in hunne Prochien eeni-

eenighe ter woonſte ghecomen te weſen/wt andere Parochien oft Steden/ ſullẽ de ſelue doen ouerlegghen brieuen van getuygheniſſe vanden Paſtoor van hunne leſte wooninghe: eñ indien ſy dat weygeren / ſoo ſullen de Paſtooren daer van de wete doen daer dat behooren ſal/om ten opſiene van alſulcken perſoonẽ daer inne voorſien te worden bijde Biſchoppen / Officieren/ ende Magiſtraten der plaetſen / alſoo de ghemeyne weluaert ſelue vereyſſchen ſal.

XIX.

Ter plaetſen alwaer tot noch toe de Sondaeghſche Scholen niet opghericht en zijn (de welcke nochtans wel nootelijck zijn tot het onderwijſen vande arme kinderen) willen wy eñ beuelen wel ernſtelijck aen alle onſe Officieren/ Magiſtraten eñ Wethouderen/eñ dien van onſen Vaſſalen/behulpigh eñ byſtandigh te weſen aende voorſ. Biſchoppen / oft hunne ghedeputeerde/zoo tot oprichtinge eñ opſtellen van diere/als tot het verhael eñ innẽ vande penningen daer toe noodigh/ ſelfs tot den iaerlijckſchen ſalaris vande Meeſters eñ Meeſterſſen: Ordinerende allen die't behooren ſal/dat ſy hunne kinderen daer ſeynden ſullen op alſulcke boeten als ſy beuinden ſullen te behooren.

XX.

Ende alſoo het voorſ. Synode heeft gheſtelt eenen ſekeren termijn dienẽ ſal moeten onderhouden inde verpachtinge vande goederẽ vande Capitulen/Cloofterẽ oft andere Beneficien/ met ſekere diſtinctie aldaer geroert: zoo beuelen wy alle onſe onderſaten hen daer naer te voeghen/

P 5

ghen/eñ niet te pachten oft aenueerden alſulcke goederen/ de voorſ. Capitulen / Cloosteren oft andere Gheeſtelijcke Beneficien toebehoorende/ voor anderen langeren termijn/ op pene van nullitept van hunnen pacht.

XXI.

Beuelen daer en bouen aen allen onſe voorſ. onderſaten / van wat qualitept ſp zijn / die in hunne bewaerniſſe hebben eenighe Reliquien/ Cieraten/ Brieuen/ oft eenighe goederen / beſcheet oft bewijſen / raeckende oft toecomende eenige Kercken/ Cloosteren/ Godtſ-hupſen oft andere Gheeſtelijcke plaetſen gheruineert oft verlaten zijnde door de continuatie van deſe inlandtſche oorloghe / dat ſp die ouerlegghen in handen vanden voorſ. Eertzbiſchop ende Biſchoppen/ peder reſpectiuelijc in ſijn Dioceſe/ om bp hen order ghegheuen te worden tot het bewaeren van dien gheduerende deſe oorloghen.

XXII.

Inſgelijcks om te voorcomen eñ te beletten alle voordere verdupſteringhen eñ verſwijginghen van gheeſtelijcke fondatien/ ſoo ordineren wp eenen-iegelijcken/ t'zp de patroonen / hunne erfghenamen oft andere / hebbende in handen eenige originele tiltren/ auctentijcke copijen van dien / oft andere bewijſinghen hoedanigh die zijn/ eenighſints raeckende alſulcke fondatien/ oft gheeſtelijcke goederen / die voorts te brenghen / eñ exhibitie daer van te doen aende Biſchoppen/ onder wiens Dioceſe ſp ſullen woonachtigh zijn: ende in geualle van wepgeringhe oft vertreck / authoriʒeren ende beuelen onſe

Offi-

Officieren ende dien van onſe Vaſſalen / hen daer toe te bedwinghen by behoorlijcke middelen van bedwanghe.

XXIII.

Eyndelijcken alſoo wy de conſeruatie vande voorſeyde Kercken ſonderlinge voor gerecommandeert hebben / oock vande Godtſ-huyſen / tafelen ende diſſchen vanden Heyligen Gheeſt / ende alle andere deuchdelijcke fondatien / ghelijck oock de goederen der ſeluer / van welcke goederen een goede partije is gecomen vande Princen onſe voorſaten / oft van onſe Vaſſalen / eñ zijn ghelegen in onſe landen eñ prouincien onder onſe Hoocheyt ende iuriſdictie / ons betrouwende eñ verſekerende vande goede affertie die de voorſ. Ertzbiſchop ende Biſchoppen hebben om ons hier inne behulpigh te zijn / in voldoeninghe van het debuoir / d'welck door de geeſtelijcke rechten hunnen laſt eñ digniteyt toeſtaet / hebben wy prouiſionelijcken / ten opſiene als voore / gheordineert / ende ordineren by deſen in conformiteyt van t'gene dat wy alreede gheordineert hebben aende voor. Ertzbiſchop by acte van Commiſſie vanden ſeuenthienſten dagh van Mey / duyſent ſes-hondert ende ſes / dat in alle ſteden / dorpen eñ plaetſen van hun Dioceſe reſpectiuelijck de voorſeyde Biſchoppen by hen oft by de ghene die ſy daer toe committeren ſullen / met interuentie vande patroonen vande fondatien / indien daer eenighe zijn / oft ſulcke andere die daer van hier te voren de ſorghe ghedragen hebben / oft anderſints vandẽ principaelen Officier der plaetſen /

ſen / inſtellen ende prefigeren eenen ſekeren ordinariſen ende ſtaenden dagh t'elcken iaere/ om bijde ontfangers ende andere handelinghe hebbende vande goederen / innecomen eñ penninghen / de voorſ. Godtſ-huyſen/ Gaſt-huyſen/ Fabrijcken vande kercken/ tafelen vandẽ Heylighen geeſt/ oft vande gemeyne armen/ huyſen vande arme kinderen / eñ generaelijck alle andere deuote plaetſen toebehoorende/ elcken iaere rekeninghe op geſchrifte te doen van hunnen ontfanck eñ handelinghe / verkieſende ende beſluptẽde onderlinge den zeluen dagh/ den welcken ſy vercondighen ſullen aende ontfangers/ om ten ſeluen daghe bereedt te zijn t'elcken iaere / op alſulcken boete van ghelde die daer toe geſtelt zal worden/ ten profyte vande ſelue fondatie der goederen daer van ſy den onfanck eñ handelinghe zijn hebbende.

XXIIII.

Ende in-dien alſulcken handelinge in eenige plaetſen oft vlecken by verſcheyden perſoonen geadminiſtreert wordt / als ſomtijdts gebeurt deur Kerck oft Caritaet-meeſters / de welcke hen (beſunder inde dorpen) ghemeynlijck d'een op den anderen zijn excuſerende: de voorſeyde Biſchoppen / hunne ghecommitteerde Patroonen oft Officieren/ſullen onderlinge ramen ende ouer-comen om totte ſelue adminiſtratie te ſtellen een oft twee van hen/ blijuende nochtans d'andere mede verbonden ende reſponſabel in cas van inſoluentie vande voorgaende hier bouen gheroert.

XXV.

XXV.

Ten overbrengen ende in 't preſenteren vande welcke rekeninghe / bouen de ghene die tot noch toe daer-toe gheuaceert hebben / t'zy van onſen oft van onſen Vaſſalen t'weghen / ſoo is onſe intentie/ ende ordineren wy by deſen/ achter-volghende t'ghene dat ghedaen is geweeſt by wijlen ſijne voorſ. Maieſteyt/ by ſijne brieuen van Placcaete / in approbatie van het Synodo van Camerijck/ vanden eerſten dagh van Junius/ duyſent vijf hondert ſeuenentachtentigh/ dat de voorſeyde Biſchoppen / oft hunne ghecommitteerde daer ſullen interuenieren/ſonder eenighen coſt oft laſt vande voorſ. Godtſ-huyſen/ tot betere directie vande ſaecken/ eñ ten genoeghe van een-iegelijcken/ eñ ten eynde dat de ouer-comende ſwarigheden beſlicht moghen worden by ghemeynen aduijſe van de gene die ouer de voorſ. rekeninghe ſullen ſtaen.

XXVI.

Ende ingheualle dat door alſulcke deciſie oft ordinantie iemandt ſoude willen pretenderen beſwaert te weſen/ ſal hem des mogen beclagen voor den weerlijcken Ouerſten / Richter der plaetſen vande fondatie / daer van d'adminiſtratie gheexerceert is / tot coſte vande welcke fondatie ſal alſ-dan geſuſtineert worden t'gene bijde auditeurs gheordineert ſal zijn gheweeſt.

XXVII.

Ende ſoo wanneer de voorſ. Godtſ-huyſen oft Geeſtelijcke plaetſen ſullen geviſiteert worde by hunne Vicariſen/ oft andere daer van laſt hebbende / ſullen alſ-dan hen oock daer laeten

vinden

binden de voorſ. prouiſeurs oft adminiſtrateurs/als ſy daer van de wete ſullẽ gehadt hebben/ doẽde hun communicatie vande rekeninghen alreede ghedaen ende gheſloten/ indien ſy des verſocht worden.

XXVIII.

Ende op dat de voorſeyde goederen te beter gheconſerueert ende by een mogen blijuen/verbieden wy anderwerf wel ernſtelijcken by deſen/ achter-volghende ſelfs de diſpoſitie vande geſchreuen rechten/ alle alienatie/ vermanghelinghe/ belaſtinge/ oft verpandinghe van dien.

XXIX.

Wel verſtaende dat in ghevalle van merckelijcken noot oft andere voordeeligs oorſaecke/ in conſideratie van welcke men ſoude moghen oft moeten daer-toe verſtaen: ſoo is onſen wille ende intentie/ dat alle t'zelue gheexamineert ſal worden/ eñ daer op rijpelijck ghelet bydē voorſchreuen Biſchoppen / ende by alſulcke andere daermẽ tot noch toe toevlucht genomen heeft/ ende by ieder van hen daer op reſpectiuelijcken gheinterpoſeert te worden hun conſent by gheſchrifte.

XXX.

Ende ſoo wanneer by examinatie / oft in't verhooren vande voorſeyde rekeninghen / oft anderſſints / de voorſeyde Biſchoppen / oft hunne ghecommitteerde / ſullen eenighe notabele abuyſen bevinden / ſullen daer van onderrichten onſe Fiſcalen vande Reſpective Raeden van elcke Dioceſe / om daer inne van officiehaluen voorſien te worden / naer behooren.

Ont-

Ontbieden daeromme ende beuelen onſen zeer lieuen ende ghetrouwen den Cancellier / ende Lieden van onſen Raede geordineert in Brabant / Meyer van Louen / Amptman van Bruessel / Schoutetten onſer ſteden van Antwerpen eñ van t'Sertoghen-boſſche / ende allen anderen onſe Juſticieren / Officieren / ende Onderſaten dien dit aengaen ſal / dat ſy deſe onſe tegenwoordighe Ordinantie publiceren eñ doen vercondighen elcken in ſijne jurisdictie reſpectiuelijck / daer ende alſoo behooren ſal / ende voorts die onder-houden ende obſerueren / doen onderhouden eñ obſerueren in alle heure poincten eñ articulen / ſonder daer teghens te comen oft laeten ghescieden in eenigher manieren. Want ons alſoo ghelieft. Des t'oorconden hebben wy onſen Zeghel hier aen doen hanghen. Ghegheuen in onſe Stadt van Brueſſele den leſten dagh van Auguſto / in't jaer ons Heeren / duyſent ſes hondert ende achte.

By de Eertzhertoghen.

Buſchere.

SVM-

SVMMA PRIVILEGII.

ALBERTVS & ISABELLA CLARA EVGENIA Infans Hiſpaniarum, Archiduces Auſtriæ, Duces Burgundiæ, Brabantiæ, &c. Sereniſſimi Belgarum Principes, R^{mi} ac Ill^{mi} Archiepiſcopi Mechlinienſis rogatu, conceſſerunt, vt *Decreta & Statuta Synodi Prouincialis Mechlinienſis, die vigeſima ſexta menſis Iunij, anni milleſimi ſexcenteſimi ſeptimi, Pontificatus S^{mi} in* CHRISTO *Patris ac D. N. D.* PAVLI *Diuina prouidentia Papæ V. anno tertio inchoata, & vigeſima die menſis Iulij eiuſdem anni concluſa*, per Ioannem Moretum Typographum Antuerpienſem (& non alium citra eiuſdem Moreti voluntatem) excudi ac diuulgari poſſint: & quò pleniùs dictæ Synodi Decreta ſe comprobare teſtarentur, ſuum ſuper iiſdem Edictum in fine apponi mandarunt, vt latiùs patet in litteris datis Bruxellæ, xxvj. Auguſti, M. DC. VIII.

Signat.

Prats.

5:8 51851293